

בִּזְרֵי רוֹדְנִיָּה.

עֲבֵרֵת מֵת

בִּזְרֵי רוֹדְנִיָּה.

הַעֵץ.

I

הַרְאִיּוֹן.

יום חכה לְגֵלָה עת רבה מאד תחת האלון אשר על יד שלשת הדרכים. היא אחרה הפעם לבוא אשר כן לא הסכינה. מה הדבר אשר קרה? יום התחיל דואג, ותונת נענועים תקפה את רוחו מפני דמדומי הערב אשר ירדו כצעף ערפל שחור. הלך והתפשט בחפזה. יום הרניש והנה הערב חודר ובא לתוך נפשו.

הֶלֶךְ ונכר התנשאת, תלונת הים, אשר אין לה קץ, עַל פני החולות אשר מסביב לאי. תונת לב אדם הצופה בקרוב הערב ונפשו לא תחוש באהבה! ואולם יום אהב את גלה, את כלתו היפה. הם היו מאורשים. אמו, בְּרַפְרָה לֵם, נאותה לו, לפיטר דִּירָה, אביה של גלה.

אם יעד יעדו את ראיוניהם פה, הרחק ממעונם, בשרה, בערב, הנה היתה זאת מחפצם עוד להוסיף עוז לאהבתם, ביצורם להם חזון מדומה של נאהבים, אשר יפריעו להם לענג את נפשם בפנישות נעלמות. במאורעות בלתי-צפויים, ועוד זאת, כי ישנם דברים אשר ירנישו הנאהבים ואשר יתלחשו עליהם איש באזני רעהו רק לעיני הטבע והליל. נוסף על אלה, הנה מראש מקדמי ימים היה מנהג שורר על האי כי יבאו הנאהבים אל האלון הגדול אשר על יד שלשת הדרכים. ואף זוג אחד לא העיז לעבור על המנהג המקבל הזה.

מראה העץ היה נפלא עד מאוד! דורות רבים חלפו עברו על ראשו. המון חליפות תקופות השנה הסמיקו את פניו ואלפי רעמי-זועות שמוהו כעין הברונזה. לכן היתה קלפתו מחוספסת, עבה, כמו נעשתה ממין סחצב. וקל היה לאמר, כי הנזע הזה חוצב מצור, ענפים סבוכים וארוכים במאד הסתעפו מן הנזע ההוא ונערמו איש על רעהו, נשתרבו ורבו עד לאין קץ.

מבנה העץ היה נהדר להפליא, ומראהו כמראה היכל-ענק; נזעו התרומם כעמוד גבוה; מרפזו התפשטו כדמות כפה; ענפיו נתלו וירדו כתבנית הקפות הנקיות, בינות לענפים הזוהר הרקיע קצתר בית-תפלה נוצרי בתוך כתלי האבן, בעוד אשר לחש העלים נדמה לתפלות המתמלמות משפתי המון הנאספים.

בעד נאמן היה האלון העתיק נצב ומתבונן אל כל אשר יתרחש בין הנאהבים על האי.

מקצת כבר נשכח מלבו במשך של דורות רצופים, ואולם הרבה עוד שמר בזכרונו. כמה מהנאהבים השתוקקו לסמן את בואם לארכו של הנזע האדיר, על הקלפה היא הנפלאה כמו כח הזכרון. ציוני אהבה, לבבות חדותים, *ex voto* סימבוליים, אותיות טשוורת, ראשי תבות, חלק האחד היה עודנו קים ועומד, השני נפשטש, השלישי כבר נעלם - ואיננו. זה היה מעין בית-העולם של שמות...

יום התבונן וברר, הוא בקש את שם נלה היפה אשר חרת פה בלהב סכיני בראשית אהבתם. כיום היה עתיד השם הזה כי יגדל בקלפת העץ, כמו בקרב לבבו, ואמנם הוא מצא אשר גדלה מדתו, אפס כי התמעט נתמעטה בהירותו, האותיות נעשו כהות ביותר, לבשו צל-צבעה הירקק של הקלפה, תחת מחשוף הלבן אשר בתוך העץ המנוזר בתחילה... בקצה אולרו חדש יום את שם נלה על העץ, ועד מהרה הוא נצנץ, חדש ורענן, כציץ מושקה על פני בית-העולם הזה.

ברגע ההוא והנה נגשה נלה:

- מה השם הזר אשר תחרות, בן-מכיש?

- הנני משתעשע בשמך; הן שמך כה נאה לפניך.

וישק לה, הם חבקו איש את רעותו במהרה-תתום, וישבו על הספסל המקיף את העץ הנערץ.

עתה הנה החשיך הערב קליל, אד ערפל בגליו את שרמות המישור, עדרי צאן שבו מן המרעה, אף הם, נראים ולא נראים, כדמות ערפל ההולך ורב חחתיו, ואשר עוד מעט ויפוזר, העב הבהיר האחרון הסיר מעליו את צבע זהבו, בתי-הריחים הרפו את תנועתם, הלכו ונדמו, עד מהרה הם נשאו את צלביהם הגדולים, השחורים על פני קבר היום, מתוך העיר הקרובה התנשא קול צלצול הפעמון... הים שב להשמיע את תלונתו, תלונת הליל ליד קפי האי... מה תקיף ועז הוא רוח השכרון אשר נוסך על האהבה, הערב ההולך ובא! ינעם ללב לחוש את עצמו יחדו, עת הכל מסביב

משמש, דועך ונעלם ומתמוזג עם האופל, המופיע כסמל הדמות של אי-
ההויה ומתמכר לתנומה אחר דמתה למות. הנאהבים ענומי-הרוח מבינים
זאת, ואיש דרעותו יערנו עם דמדומי הערבים. נלה התמכרה אל שלכון
הרגע המתוק, יום התמכר אל קסמי נלה, ושניהם נתנו את לבם לשיר-
השירים החי לעד.

— תהי נא שמאלך תחת לראשי, דוכבו שפתי נלה, וימינך תלמף
נא את פני.

יום ענה לך:

— הנך יפה רעיתי, הנך יפה! שניך כרנים קטנים מצפים קשקשת
כסף, אשר יציצו ויעלמו בברכה. שפתותיך אדומות כרעפים אשר על
ננות בתינו, שערוותיך בהירות כקש אשר יכסה על ראשי פרומותינו,
זרועותיך ככנפי הריחים אשר ישתעשעו עם הרוח.

נלה הקשיבה, נוהרת סניל ונרגשת מאד. התעוררות-אלוה תקפתה,
אשר נדמה כי עצרה את רוחה והניסה את הכליל לחייה.

— מה לך, נלה, כי תורו פניך? — שאל אותה יום במבוכה קלה.

— אל תראני שאני חונקרת, ששופתני עין הסהר.

— וגם עיני הציצה בך, מה יפה את רעיתי, מה נאה לפניך
פאר סלסלותיך, מה נעים זיו מטפתך הקטנה, רקומת המשי, מה הדורה
וענולה שמלתך אשר דמתה לפעמון! ומנולותיך היפות, אלה הנטפות אשר
לאזניך, כוכבי-השם אשר על מצחך, אלה הטבעות הרחבות המלפפות את
אצבעך הקטנה כתבנית נרתיק מצפה זהב! פה, במקום שהשמש כה
יוקיר את אורו, הנה את, כמו כובשת את קרניו, את מרבה את זהרן על
סביבך, האם יד סנולותיך היקרות הזיה בזה או אולי פניך היפים? יהי
את אשר יהיה! אין איש עושה, כמוך, את התלבושת העתיקה אשר
לשוכני האי שלנו, אין איש יפה כיפי פניך היפים.

ונלה ענתהו:

— גם אתה יפית אף נעמת דודי, אהובי.

כאלון הנדול על יד שלשת הדרכים בין עצי האי, כן דודי בין
הכנים, בצלו חמדתי וישבתי ופרי גאומו מתוק לחכי.

ויום ונלה שבו ויחבקו איש את רעותו ויאמרו... רוח הקסם אשר
לארון הנדול נלה את כח שלטונו. הם אהבו איש את רעותו, יען כי היו
באים חנה, האהבה תופיע כזרם והזרם יחלף ויעבר מאחד לשני, יתכן
להעניק את העץ בכח מננית, יש עצים מלאים אמונה, אשר יחוללו

מלאות בכח האם הקדושה ואשר גם יעוררו את אחרים להאמין. כמו כן היה העץ העתיק של האי מחונן ברוח אהבה, בכל האהבה אשר נשתפכה סלבות אלפי נאהבים במשך המון דורות. – אהבה אשר אָנר וספג ומזג בעיסו. בשרשיו בנועו במרפיו. הוא חי באהבה כחיות בתוך אתמוספירה מיוחדת, בחִמְקָה בת חלונות נעלמים. לחום – היו לו נשיקות, לנשם – דמעות. הוא דבק לנצח באהבה. תמיד הוא הפליט מתוכו את אשר קלט... כל מקום לראיון אשר יפקרו לרוב; מנהגת חִפְּתֵעֵלָה ספסל בודד יוכלו לשמש צנור להעברת החשמל הזה.

ואולם הדבר הזה יסוב רק על אלה העצים אשר חָנְנו בסוד הטבע בזכרון־הירושה על דבר נִי־העדן, בו התחוללה הדרמה האנושית אשר לא היתה כמוה ואשר לנצח לא תחדל. – לרגלי העץ־המקור אשר בידו היה שפון כל הטוב וכל הרע, התענוגות והיסורים...

תחת האלון הגדול על יד שלשח הדרכים חָרְשו יום ונלה את נן העדן, שכרון האהבה הטוהרה! אצבעותיהם נתלכדו, אבר בלי סער רוח קדחת, אף לא בהתרנשות גדולה מאשר תתחברנה השערות הנפרדות בידי נערה מדי תקלען לעשותן מחלפה.

עת רבה התרישו, במצאם ברמטה את הקסם שהוא אשר ימצאו בדבור. אחרי כן שבו והתחילו בשיתה חרישית שלא להבעית את ההרהורים הרכים והעליונים אשר הלכו והתקמו בתוך לבם. העת חלפה, עברה... נלה חפצה ללכת. יום התחנן לפניה:

– השארי חבי כמעט, אל נא תלכי מזה, עד אם כליל ישחירו פני השדות, עד כי גם עיניך יהפכו שחור כולן.

הוא חבקה והפשיל את ראשה. – בעיניך עוד שורר האור. הנני רואה בתוכן את העין הנשקף כולו. בצמרתו למטה, כבמימי הנחל. אני רואה שם פְּיִסוּיִם, פְּרִמּוֹת רחוקות, המחנה אשר תביטי עליה. הנני רואה גם דמותי בתוך עיניך. אני צוחק עלי... אל נא תלכי... הלך תלכי מזה ברגע אשר יבצר ממני לראותך עוד.

נלה נאותה. – כן, מחמדי, תהי נא שמאלך תחת לראשי וימינך תהי מלטפת את פני.

רנע קרש! דביקות טוהרה, פנים אל פנים, בעוד אשר האהבה נשקפת מתוך עיניהם!

פתאם, ומתוך הבידודת האלמה פרצו קולות, קריאות אי־ברורות וקול שירה נסה, הרמטה כמו נתכוצה מצער...

זה לא היה קול־הרפור הידוע, אשר לשוכני האי. יום ונלה המו את
אננם ויקשיבו. השאון הלך וקרבו. נסתמנו צללים אי־ברורים בעלמה.
ואולם יום הכירם...

— אלה הם בני־הנכר! — אמר; — הם באו לסול פה מסלת־ברזל...
אסנם אלה היו הם. כעמר רנע הם עברו בהמון על יד הספסל.
אשר עליו הוסיפו יום עם נלה לשבת יחד, חבוקים. כולם היו מבוססים
ויעניקו את הנאהבים התמימים בדברי־פגול בצחוק־הוללות, בכדיחות
נסות, בלהג־שכורים, בתנועות מנוולות ובשאון והמוצה רבה, עד כי יום
החל לדאוג לשלום נלה. הוא עצמו חש את נפשו כמו נטמאה ויסירו
מעליו את זר האפר והתכלת אשר הערב הבלתי־נשכח ענר לראש שניהם.
הוא רמן בשאט נפש:

— אלה בני הנכר הארורים!

נלה קמה למען הפרד. שניהם הרנישו ברנע הזה, והנה אהבתם
דמתה לקימי התעלה אשר פלנה את האי, בעת אשר ירו בה אבנים
וישחיתו בה את כל הנגזרות היפים.
ככת ירו בני־הנכר אבנים באהבתם.

II

בני הנֶכֶר.

בערב, בערב, כבחמש שעות היו רעי מספר מתאספים אל הכהן הזקן שיוֹזִיָקָא, אשר ביתו נודע לשם בקצה המגרש. הוא היה היפה בכל הבתים, עם ננו היקוף והחד בקצהו, עם שפעת חלונות מקושטים לוחות מצוירים - זכרון קדומים, ומראהם כמראה אד התכלת.

לכהן שיוֹזִיָקָא היתה נחלת-אחווה, הוא היה האיש המְכָבֵד על פני כל תושבי האי. אביו כבר היה כהן ואביו זקנו-אף הוא. הוא היה הסמל של מסורת האבות, של המנהגים העתיקים ושל זכרונות דברי הימים. לא היה כסוהו איש נאמן לרוח הלאומי ומתאמץ להגן על תום האי, אשר למרות פלום הקרקע שנעשה בימים האלה נשתמרו בו, באורח פלא, תום הנוף, הנמוסים והתלכשות. הכהן שיוֹזִיָקָא נראה אף בעיניו הוא לשומר הנאמן על משמרת העבר מאין כמוהו.

ביתו היה בית-עשירים, ואולם בלי כל רהיטים בטעם הימים האלה: ארנזים, מְזִנְגִים ברוח הזילנדי, עם פסיפה עתיקה בתבנית עליו-ירק וסנפולים אדומים; אצטבאות קטנות עשויות עץ-אלון זקן ובהן קערות מכל המינים, צנצנות מְדֵלֶפֶט, כוסות לְשֵׁכֶר וצלחות בדיל בנות צבע אטום; הוא אהב את הבדיל, - כאהוב איש את נוגה הכסף אשר לירח! תחת חֶפֶת קְמִינִים גבוהים התנוססה פסיפה לבנה וכחולה, פִּיֶרֶה קטנה בערה תמיד ועליה רתח מה אשר ידיריו שתו יחד עמו בערב.

ומדי שבתם יחד ויהיו חבריו מקטרים סיגרות עבות והכהן, הנאמן תמיד למנהגים העתיקים, יקטר מקמרת ארוכה ועליה מפותחה תבנית אניה. עשן הטבק התאבך בחדר-האורחים העתיק, ציד באויר אַרְבֶּסקוֹת נעלמות כסרגולים שעל כף היר, כנורל החיים, השיחה אף היא רחבה ונתפשטה.

יש אשר התנשאה גם זמרה, האורגניסֶטֶן מבית-התפלה, אשר היה בין הבאים יום-יום אל בית הכהן, נגן על פסנתר ישן, אשר צלילו נדמו

לקבל צלצול הפעמון מדחוק והכוון אשר אהב מאד את הזמרה לוח
שירתו על לבו, מתלהב באחד משירי המולדת הישנים שירי העם אשר
יוסרו ודלדלים בחורף; בחוליקם על פני הקרח;
הם לדנים תחת רצפת-הקרח הלבנה
האנחנו נתחמם מדי נרוץ על פניהם.

בערב רחוק אף לב אחד מהם לא נחה אחרי הזמרה זקן-הכפר.
אחד מכארי-הבית יוסי, הביא הפעם בשורה רעה: זה עתה פרצה
מריבה גדולה בבית-המלון „Demi lune“.

— האמנם! בית-המלון אשר לפימד יירדו: הן זהו אחד מבת-
המלון הנכבדים אשר במולדתנו. והלא בעת הזאת היה נדרש, כי רק ששון
ושמחה ישוררו בבית ההוא אחרי כי גלת היפה היתה לכלה לפרמר יום.
— הוא הדבר, — הפסיק את שיחתו זקן-הכפר. — הצעירים חננו שם
את חג הארושים. על התקרה נתלה כמשפס, זר-סמל, עשוי ניר: צלב
קלוע-פרחים המתאר את העונג ואת הצער אשר בחיי הנשואים. באו בני
הנכר, חפצו לקחת חלק בחג החלו להצק לנערות... הונף שכן, רבים
נמצאו — נורא הדבר!

הכהן מיוזיקא התמרמר:

— שוב אלה בני-הנכר! ירא אני, כי רק אסון יביאו עלינו. מדוע
נתנו להם לבוא אלינו? מדוע נאותו לפלם מסלת-ברזל זאת? הן שוכני האי
היו עד עתה כה מאושרים!

הגם האורגניסטן אשר מעודו לא עזב את המקרה — טחנפה או
מרנש הערצה — לפרש את אשר דבר הכהן. ענה אף הוא את חלקו:
— מוכן הדבר, כי בהבנות מסלת-הברזל צפויים אנחנו לאבד
את הכל. האי יהפך והיה כאחד ממקומות הישוב החדשים. אחרי כן
יופיעו תירים ונהפכנו והיינו גם אנחנו כאחד מהם. אכן רק פלא הוא
אשר נצלנו מן הדבר הזה עד עתה.

מיוזיקא העיר:

— כל זה נקרה הודות לים. רק איי מספר נשארו בתומם כאשר
היו. כי הים מנין עליהם, מבדילם. ידוע הדבר כי המלח בכלל שומר
מפני הקלקול. מלח הים אשר חדר אל החולות ואל חפי האיים שמר גם
עלינו מלהתקלקל. לא כן עתה. עם מסלת-הברזל הזאת אשר סוללים ועם
הפקר המחבר אותנו עם היבשה לא נהיה עוד נבדלים כאשר היינו ועל
כן לא נוכל עוד לשמור על רוחנו המיוחדת לנו. ונהפכנו ומיינו כאחד האדם.

— כן—חזק הנם את דברי הכהן—את בני-הנכר האלה צריכים היינו להשליך אל הים עוד ביום בואם הנה. ואולם עתה אחרנו. הרעה בקרבנו. זקן-הכפר היה כנבוכ:

— יתכן כי הנכם מפויזים. אכן אמת הדבר, אשר קטמות קלות בין אחינו התושבים אינן מביאות לידי מלחמת סכנינים, זאת הפעם הראשונה אשר נשפך דם. על פני האי לא התחולל עוד מעולם כל רצח, מעולם עוד לא שלח אדם יד בנפשו! שערו ריח כזאת, כי ישלח איש יד בנפשו הוא. אין מאתנו יודע.

— דם יעורר דם. — קרא הכהן — מדיבות אחרות תפרצנה ואנשים אחרים יקומו לשלוח איש יד בנפש רעהו ואיש בנפשו הוא. אכן זה הוא משפט הציביליזציה! ולזאת יקראו בשם קדמה ותפתחות! עד עתה חיי קדומים חיינו, אולם כעת ויָנָדַע לנו את כל אשר ישחיתו האנשים על פני האדמה...

זקן-הכפר חוה אף הוא את דעתו כמוהם. — אמת, נכון הדבר כי אלה הפועלים בני-הנכר, מפקדיהם ואף גם האינדיאנים, מעשיהם משחתים מאד. יום-יום וביחוד ביום הראשון יש לפגוש אותם על פני הדרוכים שכורי יין... ומהם ראו גם אחינו ויחלו לשחות ולשכור כמוהם!... מיומיקא חזק את דבריו:

— נטית החקוי מונחת בטבע האדם. בכל דבר יהיו מחקים את מעשיהם. עוד מעט ותעלם גם תלבשתנו. — כולם יחלו להתלבש כמוהם. מלבושינו אשר היו לתהרה ולתפארת האי, יעלטו ממנו לנצח. זכר הדברים האלה עורך בלב כולם הרהורי עצב... אכן תלבשתם היתה להם ברית-קודש, מורשת-אבות אשר לא יחליפיה ולא ימירוה לעד! כי איפה תמצא שמלת-נשים נעלה ויפה מן השמלה אשר תלבשנה נשיותם: פָּקָם מלא תעלומה כנביע הקודש, עם מטפחת כלסלית רבת גונים חבושה בשתי וערב ועם טחרות אלגנטיים. שמלה רחבה אשר לבשו על מספר שמלות אחרות ותשם עליהן יפייחן האינפנתות אשר לציר וילסקו; אתר יבוא קשוח-הראש העטוף כלסלות וקשורים אשר יועו ורחפו מקול צלצול האבנים היקרות.

מלבושי הנבר אף הם עתיקים. אותם לבשו גם המסבים: מעיל קצר עשוי צמר שחור, מכנסים שחורים, מחברים אל אזור ועליו שני מעשה פתוח; עניבה עשויה משי נוצץ בשלל צבעים ובה נעוצה פריפה, שזורה חוטי זהב וכסף ונחושת מעשה ידי אמן. כל אחד מהם היה מנוח

זקן למשעי. שערות ארוכות השתלשלו ונפלו על לחייו. נזוזות ישר, כשערות
ההירודים וכמראה התמונות אשר לציירים העתיקים. האמנם ינזרו מן
הדברים אשר הוסיפו לפניהם חן מיוחד להם.

זקן-הכפר הפסיק את הדממה הקשה אשר העיקה על כולם. הוא
הראה על עובדות מהרדות יותר:

— לא רק את השכרות בלבד הביאו אלינו בני-הנכר הארודים האלה.
הם אומרים עוד להשכין בתוכנו גם את מנהגייהם המשחתים.

— אכן נבלה היא מאין כמוה! — קרא הנם — האמנם קצרה ידנו
מקדם בפני הרעה?

זקן-הכפר נשא את מדברו שנית: — הנה לפניכם העובדות. עד עתה,
כאשר ידוע לכם, לא רחשו להם תושבנו אמון, ביחוד נשינו. ואולם הם קוו
ליחס אחר מצדן. אלה הם בני-חיל, עליזים מתיפים וחמיה-חמוג, המשתוקקים
לרכוש להם אהובות. והנה יען נבצר מהם להקסים אותן ולצודר את
נפשן, ויבחרו להפיק את מזממתם במחיר כסף. מהם, כבר הציעו כדבר
הזה, ידעתי. ואולם הן רחו אותם מעל פניהן בחרי אף, ועוד יותר בתמהון.
מבלתי חבן היטב, מה פשר כל הדבר הזה; כי איככה תוכל אשה לתת
את לבה לנכר בעוד לא תאהב אותו ואיככה יתכן, כי יקצאו נברים
אשר ישתוקקו לכבוש את נון בעד בצע כסף...

— הוא אשר אמרתי, כי האסון בא אלינו עמם יחד! — קרא
לאחרונה הכהן.

— האי שלנו אשר היה תמיד למופת! — הוסיף זקן-הכפר. — אשר
מעולם לא קרה עוד, כי יבא ממזר ברשימות האזרחים אשר לנו; ואולם
מעתה לא יהיה עוד מחסור באלה.

— עד בוא הדבר הזה, הנה כבר יש אתנו שכרות וזמה. היא ראשית
פרי הציביליזציה, מלבד המשטמה אשר פשטה זה עתה על פני כל ארץ
מולדתנו. מתחילה ותהי לכל איש מאתנו נחלה, כמעט שוה בנדדה לנחלת
אחיו ויחיו חיי שלווה ונחת, יען חלקו נחלתם חלק כחלק. והנה בני הנכר
האלה, אשר העמיסו עלינו את מסת-הברזל, נגשו להנהיג בתוכנו את הדבר
אשר יקראו לו בשם נכר-הרכוש ויקנו חלקת אדמה אחת, ויפוררו את
השניה; האחד קבל בעד חלקת אדמתו מחיר גדול וינדר וירב גם עשרו.
השני, אף הוא ראה, והנה נחלת אדמתו נרלה במחירה, יען קרובה היא
אל בית הנתיבות ואל הבנינים החדשים. אחרים אשר לא מכרו מאומת
נעשו עניים מאחיהם. הכל נתבלבל ונשתנה עד אין תכלית. אחים, אשר

מתחלה חלקה נחלתם חלק כחלק חדלו עוד מלהיות שוים ברכושם; בכל מהבהבת השנאה, בכל הכפרים, בכל הבתים. פעם אמרתי להתערב ולהשלים בין אחים ורעים קאז, אשר פתאם פרצה ביניהם מריבה, אף לשוא. חכסף הוא האשם בכל, הוא אשר עורר את התאוות השפלות! פניו של זקן-הכפר נראו כזועפים מפני כל האותות והמופתים האלה. הוא נסה להשלות את נפשו וישאל את הכהן:

ג - אולי יתכן, כי יד הזמן תרפא את הכל?

ח - חילה, החרם הלוך וחודר עד היסוד. ענה טיוטיקא. - הלא די לראות את הארץ עצמה, בלכתה הלך והשחת. זה הוא סמל דמות המעשים אשר יעשו כעת בקרבנו. בני הנכר ישחיתו את הנפשות כאשר השחיתו את הנוף. למען סדול את מסלת הברזל שלהם, הם פלסו את אדמות המישור שלנו, כרתו את החורשות הנמועות מקדמי שנים, פתמו מקצת התעלה החוצה את האי, הרסו את בתי-הריחים, ויעשו בנו כמעשים אשר יעשו למנוצחי מלחמה. מעתה לא לנו עוד האי, האי כבר נתון כיום בידיהם! שררה דומיה קלה.

כל אחד התחקה על הרוריו הקשים והנוגים, ומה גם כי דמדומי הערב ירדו אל החלונות, ויחזירו את כלי הנחושת, ויעטו צעיף שחור על המראות, ויטילו צללי-חורון על כלי הפרפור אשר במזנון ועל הפסיפה הלבנה והכחולה. הלוחות המצויירים על החלונות, אשר מראהם כאד התכלה, נהפכו ויהיו לצחות-אכל. הכהן לא שם את לבו להעלות את המנורות, חשרת-צל חדרה אל נפשם.

אופל הערב ויאוש לבבם יחדו נפגשו!

י - צריכים היינו להתקומם נגדם, להלחם - הפסיק הנם את הרממה, הכהן קם. נדמה, כי פתאם חרץ דבר אשר כרגע יעשנו. חשקה נפשו, ויהי מה, להסיע את דעתו אל עבר אחר, להחליף את הרוריו לבו, לשכוח את המציאות הענומה. הוא נגש ויוציא מתוך הארגז את כנורו. אהה! מה ענום הוא נראה בעיניו, מושם בנרתיק, כמו בתוך קבר קמן. כנור זה, אשר כה הרבה לנגן עליו את מזמורי-האי הישנים, פְּיִימָה מְלוּדִית אשר חברו אבותיו למחולות עתיקים ולמיוול על מחלקי-קרה.

הכנור כמו נזכר בהם, הוא שמר בלבו את האריות העתיקות בכל תומן. טיוטיקא הושיט את תווי-הננינה לאורנניסתן אשר ישב כבר לפני הפסנתר. ובתוך דמדומי הערב אשר הלכו הלוך וקרוב, נגנו שניהם את מנגינת העבר, כמו למען הרם את תהות - ולהציל את תום האי מכליון.

III

תְּחִילַת הַעֲצָרָה

הַנִּיעָה עַת הַשְּׂמֵחָה שֶׁל חֲנֻחַת הָעֲצָרָה אַחֲרֵי הַקְּצִיר.

חֲמֹן אֲנִשִּׁים נִהְרָו מְכַל מוֹשְׁבוֹת הָאֵי, — מֵאֵלֶּה אֲשֶׁר קְרוּבִים הָיוּ אֶל הָעִיר, כְּמוֹשֵׁב זֶה אֲשֶׁר בֵּן נָרוּ יוֹם וְנִלְהָ וְאֲשֶׁר שָׂמָה עוֹד הַנִּיעַ כְּרוֹר מִן הַמְּגִדֵל קוֹל צִלְצוֹל הַפַּעְמוֹן, וּמֵאֵלֶּה אֲשֶׁר נָרוּ קְרוֹב מְאֹד אֶל חוֹף הַיָּם לְרַגְלֵי הַחֹלוֹת.

עַל פְּנֵי כָל הַדְּרָכִים נִהְרָו קְרוֹנוֹת מִן הַמְּקוֹמוֹת הָהֵם, אֲשֶׁר נִפְלְאוּ מְאֹד בְּמִרְאָהֶם וְאֲשֶׁר נִדְמָו נִם לְאִפְרִיּוֹן וְנִם לְעֲרֻבוֹת־הַיָּם הַנִּתְיָקוֹת. הַחֲנַן נֶעֱרַךְ עַל פְּנֵי מִנְרֵשׁ רַחֵב יָדַיִם, אֱהָלִים, תִּיאֲמִרָאוֹת, מִשְׁחָקִים, הַגְּדִלוֹת וְקְרוֹקְלִים אֲשֶׁר הִסְתוּבְבוּ וְהִבְהִיקוּ עַד לְמַחְרָחַר רֵאשׁ בְּהַמּוֹן אֲסַפְקֵלְרִיּוֹת וּמִינֵי אֲרָג מְנוֹמְרִים, נִנְיָנָה צְרוּדָה מִפִּי תִיבַת־זְמֵרָה, קוֹל צַפְצוֹף וּשְׂרִיקָה בְּאֱהָלִים וְנוֹסֵף עַל אֵלֶּה קוֹל תְּרוּעַת הַחֲמֹן הַחוֹנֵנ, אֲשֶׁר הֵלֵךְ הַלֹּךְ וְנִדּוּל אֲשֶׁר רוּחַ תְּעַנְנוֹת הַחַיִּים עַל הָאֵי הִנֵּה הַמְּבוֹרָךְ וְהַמְּאוֹשֵׁר בְּתוֹמוֹ.

נִם יוֹם בָּא שָׂמָה, הוּא וְאִמּוֹ הַזְּקֵנָה, כְּרַבְרָה לָם, אֲשֶׁר נִבְהִלָה מֵעַם בְּתוֹךְ הַחֲמֹן הָרֵב וְרַגְלֵיהָ רָעְדוּ בְּלִכְתָּהּ, הֵם יַעֲרֹו לְנִלְהָ רֵאיוֹן בְּאֶחָד מִרְאֵשֵׁי בְּתִי־הַמְּלוֹן עַל פְּנֵי הַמִּנְרֵשׁ. הֵם בָּאוּ שָׂמָה וַיִּמְצְאוּהָ מְסַכְּחָה לָהֶם בֵּין הַמּוֹן גַּעְרוֹת צַעִירוֹת, אֲשֶׁר עִמְדוּ בְּפִנֵּה צְמוּדוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ, כְּפִנְחָה הַמְּקוֹם הַהוּא, וּמִרְאֵהוּן יַחַד כְּדַמּוֹת שְׁלִשְׁלֹת צֵרָה, מֵאוֹחַדָּת, נִלְהָ נִנְשָׂה אֲלֵיהֶם וְאוֹרֵם קָל כְּסָה אֶת לַחַיִּיהָ, הִיא הִיתָה לְבוֹשָׁה בְּהִרְדָּר רֵב, בְּאִבְנֵיהָ הִיקְרוֹת רֵאָה יוֹם אֶת צִלְמוֹ, הַבֵּיט אֶל עֵינֶיהָ אֲשֶׁר נִוְצְצוּ כְּזָהָב יִצְאוּ בְּמַחֻלוֹת, זְוֹנוֹת הִסְתוּבְבוּ וְחֲנָו לְקוֹל וְזִמְרַת הַתִּיבָה, אֲשֶׁר רַעֲשָׂה כִּים וּבְרִישְׁמוֹם אֲשֶׁר לֹאט, לֹאט הֵלֵךְ וְהִתְרַחֵב, זֶה הָיָה טַעֲנֵן נִלְם, וְרַגְלֵי הַמְּחֻלְלִים נִלְשׁוּ וְהִחְלִיקוּ עַל פְּנֵי הַקְּרֵקַע וּבְסוֹף נַחְתָם הַמְּחֻל בְּנִשְׂקַת שְׂפָתִים.

מֵעַד הַתְּקֵרָה נִשְׁתַּלְשַׁלַּח וִירְדָה עֲסַרְת־הַנּוֹעֵר, נְבִרְשֵׁת נְדוּלָה וְכֵה שְׁזוּרִים עֲנִי־יִירֵק וּפְרָחִים אֲרוֹמִים, בְּחוֹרִים, חַפְשִׁים וּמֵלֵאִים רַחֲשֵׁי אֲהַבָה רְקוּוּ

בחבקם איש את רעהו כיום זה יום אהבה ואהבה ומקור כל הפנישות והאירוסים. אצבעות באצבעות מתלכדות, ושפה לשפה עורנת! וכל זה כה תמים, כה מהור וכה נאה לחיי שלחה וצנח! משחק-הילדים באהבה אשר תנתן לאשה כוס מלאה יין-קנדימון. בעוד שאת הכוס יאחזו בכך בשניהם והאשה תשת ממנה בהקריבה את פיה. האחדות הענונה של כל הנמצא במקום הזה כה קרוב אל המכע! הקנדימון אשר ישנו שם הגהו לרוב השינך השמנוני, מין נוזל מכסיף כמראה השמש בעדפל, כי גם הוא, הנוזל, עשוי כסף ואף הוא יחס ללב בשלות דומיה... נוסף על אלה, הגה ממשלת הסנפולים, אשר יכסו את רחבי המישור ואשר מדאיהם כמראה מרבדים רכים בני צבעים שונים; והכוסות אשר ישנו מהן, תבניתן אף היא כתבנית סנבולים. ההתאמה הרכה והאחדות השלמה הממונת את הכל בריטמוס אחד השורר רק על איי-מספר תמימים ומדורים. יום ישב עם גלה בפנה רחוקה, פניהם הפיקו כעין עצב, לא כאלה הזונות השמחים אשר שחו ורקדו וגם לא כאלה, אשר שבעתים מהם הרבו והרחיקו באהבתם, הם דברו מעט, נבוכים מפני השאון, תמרות האבק והמחולות. יום אחז את ידי גלה בידיו, אפס כי הרניש והן נעשו שקמות מבראשונה. כמעט קרות; אפשר היה לחשוב כי נרדמו. אן חלפו הימים הרב, ימי ראשית אהבתם, בעת אשר ידיהם נפנישו בסערת נפש כה עצומה? בימים ההם ויהי מנע יד-איש ברעותה כשתי להבות-אש אשר יתלקחו בהדבכם יחדן, יום נבהל מרוח גלה הקר, היא נשתנתה בשבועות האחרונים, היא חיטבה על דבר מה, בשלחה את מבט עיניה למרחוק, מדי ידבר אליה יום זבלכו הוא הרניש אשר כפעם בפעם היה עליו לחסב את עיניה אל שיחתם. הדבר הזה עוד הוסיף חן על יפיה, על עיניה, אשר מתוכו נשקף האופק, עיניה, כעין המים אשר יש לראות אותם על האיים ובערי הפרוזות במקום שם תעלות-המים... נוסף על כל זה הגה עוד לבשה ביום ההוא את עדיה, עדי החנ.

- הנך יפה כחג-העצרת, - לחש לה יום, - סגולותיך היקרות תצלצלנה. הוא לחש זה המון דברי אהבה, התאמץ למצוא חן בעיניה, ונלה, בשחוק קל על שפתיה, אמצה ביתר עוז את ידי יום אשר רחפו ואשר הכו. לדבר מה, פתאם והנה קרה, מקרה על פני המגרש הנדול, מבעד לחלונות הנבזחים המקוששים וילונות-זול, כמראה ציצי-הכפור, נראו פני אנשים נאספים, התנשאה תלונת המון, קול צעקה ורעש ושאון גדול, המחולות נמסקו. רבים מהרו המוצה לראות ולדעת מן הנעשה, הזקנה ברברה למ נגשה אל

יום מעט נבהלה. מה קרה? מרחוק נראו זכר-הכפר והכהן טיוטיקא
ופניהם נבוכו מאד. הם עמדו וחכו בקרן Grand-Rue, בעת שהשומרים פזרו את
ההמון ויתאמצו לפנות דרך אל בית-מועצת-העיר. פתאם השתררה דומיה
ממושכה. העיר כמו בלעה אל קרבה בבת אחת את כל התלונה. עברה
תהלוכה. אנשים מספר נשאו נופת-איש - יתכן כי איש מת. מה זה קרה
על האי? הזקנה ברברה לם העבירה אות צלב על חזה, אשר כן תעשה מדי
פעם בראותה מת... עיני נלה. כעין המים - עמו ערפל פתאם. יום הלך לראות
את הנעשה. עד מהרה שב אל אמו ואל נלה. מקרה איום וגורא מאד!
הוא באר להן בקצרה ובקול נפסק לדנעים: - על האלון הגדול. על יד
שלישת הדרכים... נתלה איש... מצאוהו תלוי על ענפיו הגבוהים. הוא
מת!... אל נכון עוד לפני כמה שעות!

ההמון אשר סבבוהו הקשיבו לדבריו, עמדו אחוזי רעד, מחרישים
והונים הרהורי-עצב: תלוי! איש אשר המית את עצמו! ובכן, איש שלח
יד בעצם נפשו - וימת... על המקרה הזה האיום, על העון הפלילי
הזה אשר מתחילה לא ידע אותו איש. היו הכהנים מדברים בלחש
וכרמוים, כדבר על מחלה מרבקת, אשר לא נדרש כלל להגן עליהם
מפניה. יען כי זה היה ננע, אשר הולידה אותו הציביליזציה הזרה לרוחם.
והנה פתאם קם לפניהם המחזה האיום הזה לעיני השמש. למען אשר
כלם יראו וידעו, הראה האי איש אשר המית את עצמו, את פניו החורים,
את שפתיו הירקות ואת לעגולפני המות לכל שוכני האי אשר נאספו
ובאו אל החג. נוף הנתלה הושיף את לשונם. מי הוא זה! איזה הוא!
קראו מסביב ליום, המרקדים, אשר נשארו בבית המלון. יום עוד מרם
ידע, כולם עמדו ויחכו. תיבת-הזמרה לא העיזה להחל מחרש את נגינתה
הצרודה - ותחרש. הקולות כמו פחדו, ענו זה לזה בלחש, תמיהם
ושואלים - ואין מהם יודע עד מה. שערוריה כזאת, אשר יתכן כי
נעשתה לפנים בערים הגדולות, הנדחות, איככה היא באה ונהיתה פה
על האי? מי הוא מרדהנפש, אשר העיז בעצם ידו לקפר את הייו שהם
חיי היקום, חיי האל. אכן, נורא יאיום החטא הזה מאין כמותו, אשר
חלל ויטמא כיום את האי.

פתאם ואנשים תאבירדעת, אשר תלו מבטם בחלונות הבית קראו:
- הכהן טיוטיקא הולך, הנה יודע לנו הכל!
השתררה דומיה, ואמנם כעבור רגע והנה בא הכהן הזקן, גאון האי
וראש חכמי תושביו, עמור-האור, אשר נותר לפליטה מקדמי שנים. פניו

דיו חורים מאד, זקנו הלבן כהה ומראהו כמראה השלג בחלוף עליו עננה.
כל הנצבים נלו כאחד את ראשיהם. כעין רוח אלוה רחפה באויר.
עיני העם תבעו, שאלו, מיוזיקא היה נרעש מאד. - אסון גדול הוא -
אמר. - סר צל אלהים מעלינו! - קולו רעד וילך הלך וחזק, נרמה כי
נושא הוא נאום-אבל בבית-הקברות על קבר איש מת.

והכהן הוסיף וידבר:

- לאשרנו, אין האיש הזה מאורחי האי האהוב לנו. סקרה קרה
לאחד מבני-הנכר. מאלה בני-הנכר הארורים, אשר יטמאו אותנו בכל
מעשיהם המשחתים. הבה, אחי, נתפלל לאלהים כי יטהר והציל
אותנו מידם.

זעם נורא הורגש בקולו ויצת את לב כל העם. פרצו קריאות נקם.
התנשא צלצול סכינים אשר הוצאו בעזו מנדרם. בלי משים תפש יום
בחרבו היפה, אשר נצב לה עשוי כסף מותך והיא תלויה, כמשפט, על
ירכו. אף הוא נטר איבה לאורחים הבלתי-קרואים ההם, המדברים ברעש
והחושבים את עצמם למנצחי האי. ברנע הזה הוא הכיט על נלה במכט
מלא אהבה; פניה היו כפני ציץ יפה וטהור, ציץ עמה ראי, אשר מתוכו
נשקפו רק שמי ארץ מולדתה. הוא נדרם. פני נלה חורו פתאם ויפיקו
מבוכה גדולה מאד.

- מה לך? החולה את?

- לא! מעט... המקרה הזה... המת אשר ראיתיו... מה שמו?

ברנע הזה וערת אחרת סכבה את מיוזיקא ושנית החלה לשאול
את פיו ולדרוש לפרטי דברים ולשם בן-הנכר...

- עוד טרם ידעתי. - ענה הכהן. - נראה היכר כי זהו האיש אשר

כולם קראו לו בשם הצהוב מפני צבע שעריו.

נרמה והנה נלה התאוששה כרנע. הרם פרץ אל לחייה חמרי הצבע,
כל אשר היה אצור בעיניה נגלה בהן שנית; הנגוהות השלויים שבו
והזהירו בהן ככראשונה. הוטב ליי. היא חפצה ללכת. יום לא הבין
מאומה וישב על דבריה בלי מחשבה ברורה. בקרב לבו הוא חשב
ויחקור ויבקש את הסבה הנכונה אשר למבוכת נלה הרבה; המציא לו
השערות למאות ושב וכמל אותן כרנע. אכן נבצר ממנה להסתיר את
מבוכתה ואת סערת רוחה, אשר עוררו אותה כי יחורו פניה ורגליה
תרעדנה, ואשר כזאת יתכן להניש רק מדי יקרה אסון את האדם הקרוב
לגו, אסון אשר יחריד את לבנו. המזור מכל היה כי כאשר אך קרא

הכהן בשם האיש הצוב, והנה פתאם שבה אליה רוחה. האמנם היא ידעה את אחד מבני-הגבר. אשר שומטו כל הימים בין נערות האי היפות? אולי יש כי חרד חרדה לשלום אחד מהם שפנשה אותו. אשת אל נכון לא אהבתה. אך הוא אהב אותה ואת דבר אהבתו הוא נלה באזניה. כי אם לא כן. במה אפשר לבאר את המבוכה ואת סערת הרוח הזאת שחדלו רק אז כאשר נודע מי הוא האיש? רוח הקנאה העיק מאד על לבו של יוס.

כח ההגיון עזר לו לפקוח את עיניו ולראות נכוחה. כל אות וכל מופת קטן הוא השוה והעריך אחד מול שני... האמת הלכה הלך והתברר... היא אמרה כי חולה היא, ואולם זאת היתה רק תאגת שוא. מתחילה היא חרדה מעט, ואחרי כן שקטה פתאם. אין זאת אפוא, כי אם חרדה לשלום אחד מבני-הגבר ההם ואם כן ידע ידעה אותו והוא לא מת כי אם חי, חי הנהו... ברור היה הדבר, והדבר נורא. רגש כבד העיק על לב יוס, הרגשת-נו קשה. מעין שבר אניה ונפילה אל עצם תהום לכבו. נדמה לו אשר לבו עשוי מים ואל נככי מימיו ירדה צללה אניתו; נדמה לו אשר לבו עשוי עפר ואז קברו הורידו את ארונו. נלה הפצירה בו: "נלכה נא מפה!" גם תפשה ביד הזקנה לם ותוליך אותה עד הפתח בעת אשר גל המון חדש התפרץ פנימה והרפן. הנים את המרקדים אז פנות הבית ויסתובב במבוכה ובקול שאון נורא אשר עוד החל בחוץ ולא חדל... מבוכת האדם. תנועת רגלים וכתפים, ומטעל לכל אלה, רבבות ידים כמראה הקצף הלבן אשר לים הנגרש! שם היו נברים ונשים אשר נתערבבו יחד ויאבקו בעונג. רב יותר מאשר ברנזה. הם נרמו למערכבל הבוצרים אשר יתאמצו להוציא איש מיד רעהו את אשכולות הענבים. הזקנה המופלגה ברברה לם, אשר יש כי תחוש לפנים בלבה מעין פחד-ילד נרננה, נתחללה: "מה הם עושים?" פתאם התפרץ קול צעקה: "החבל!" אכן זה היה חבל האיש הנתלה, אשר בראשונה פחדו כלם מנעת בו; ואולם בעת אשר העבירו את המת על פני המגרש הרחב והנה ערת אנשים מקרב ההמון, חזקה רוחם במ ויזכרו את אמונת-החבל, אשר מקדמי ימים ויכרתו את החבל.

אז התלקחה ביניהם מריבה. כל אחד השתוקק לנחול ממנו נזר. החבל לא נכנע לרצונם. הוא הקים אנרות אנשים מתהוללים, מתנעשים ושהם הלכו ונוצרו אנרות חדשות לאין קץ; הוא הביאם עד לשנעון, שלטל וסחב והטח אותם לכל העברים, ובכל זאת לא נכנע לרצונם... הוא

משך אותם ויביאם אל אולם-הסחלוח. במקום כל הנאספים נסמחו אף הם עליהם ויחלו להשתער. קמה לעשות לפען הכניעו ולמצול נחח מנחף הנחש הארסי אשר כבר חזק מבלי הכנע לאיש בינות לאיש אצבעות ובכל זאת עורנו עומד במרדו! האת לקבל פליקסמה כזאת, לזחאשר ביתרון, האחד והמיוחד על פני כל האי הקשוד בתבל, אשר תכות יעניקוהו ככה נפלא! תשוקתם העזה כמעט אשר הביאה אותם לטלחמת דמים... מהם כבר חתכו את החבל העקש בשכניהם החדים ומחס סקחבו במערת שגעון. אז הופיע ביניהם הכהן מיופיקא. ויהם את כל אעם ויאמר: – אין דבר אשר ינחיל אושר. יתכן רק לעצר בעד האסון. והנה אתם טאמינים אשר דברים כמו חבל הנתלה יעצרו בעד האסון. העלובים!... יכולים אתם להגן ולשמור על נפשכם ככל אשר תוכלו!... ואולם האסון כבר בנו, על האי!...

יום עמד מן הצד ויהרהר; כלו היה נתון עתה למחשבותיו אשר חשב על נלה ובבלו הרניש יגון עמוק מאד עד כי לא שמע גם את השאון; נרמה לו והנה הוא נצב שם יחיד!...

נלה נגשה אליו. שאלה אתו: – ואתה אינך לוקח? אינך הפך להביא לנו אושר? – יום נודעו. רוח הקנאה תקפתהו עוד בחדר עזו ושבעתים עוד נלה מצוקת נפשו. כפרי הזה אשר מתחילה רק נגע בו ננעה השן ועתה הנה ננעצו בו כל השנים המזרפות..

נלה התבוננה אליו. פניה יפו עד מאד! לא לחנם אהבוה אתרים. כי מוכרחים היו לאהוב אותה. זה היה אוצר כל חמדה אשר אין דומה לו ביפיו! ואולם הרעיון האחד, אשר לא לו לבד יהיה האוצר הזה, העיק עליו עד בלתי נשוא ויגרים לו צער אשר קשה סמות. אכן, המות רק הוא הנהו התרופה היחידה אשר בכחה להחיש את הנאולה. שוכני האי לא ידעו אותה ואת זאת תורה אותם בך-הנכר... יום לא ענה לנלה. בפעם הזאת היא משכה בכל תקף את הזקנה לפ אל הפתח. יום צעד באפס רצון אחריהן וידובב לנפשו: שנת המת אל נכון כה שלוח!

IV.

הַמֵּת.

ראיוני יום ונלח תחת האלון הגדול על יד שלשת הדרכים הלכו הלך והתמעט. פעמים אחדות נלה לא באת יום התאונן, הוכיח אותה בדברי רנו או עצב.

— פוחדת אני, מאז תלה בן-הנכר את עצמו על העץ — דברה נלה. הרברים האלה הרגיו את יום עוד יותר ונפשו מרה עליו מאד. המת הרגיו את כל חייו והפיה בו את רוח-האהבה הרעה אל החלון; ותהי ראשית מעשהו לכסות במחשכי עולם את עץ האהבה והראיון, במקום אשר מעתה היתה שומה, כי יעמד תמיד המת בן הנאהבים המאשרים. מאז הרגישה נלה את הפחד הזה, ותהל להוקיר את רגליה מן המקום ההוא. היו ימים אשר יום חכה לה שעות תמימות עם דמדומי הערב בעת שהשדות לכשו צבע הַיְנָמֵר ופרחי הסגל. בתי-הריחים עמדו מנוע. ענני-חלוף הסילו צל על התעלות, יום התהלך, הלך ושוב, בצל האלון הגדול כאיש ההולך על פני השדה. הוא היה שבוי בידי הצל. הוא חכה לנלה אשר התמהמה מאד לבוא ואשר בפעם הזאת אל נכון לא תבוא. וכמו כל אלה אשר מעורם הסכינו לחיות לבד, הוא דבר לנפשו בקול דברים מוזרים:

היא לא תבוא עוד. הפחד-ההוא מפני הנתלה רק תואנה היא! היא הולכת ומשתנה מיום אל יום, איננה אוהבת עוד אותי כבתחילה, יתכן כי גם אוהב לא תאהב אותי כלל.

הוא התאמץ לעורר בלבו את זכר-נותיו, ויהי כשוקל ומשוה אותם אחד מול שני. אהה, החשד הראשון והוא בבית-המלון, במקום אשר יצאו במחולות ביום חג-העצרת! מבוכת נלה הרבה, חורון פניה ורוחה אשר נמה להתעלף בעת נודע לה, כי אחד מבני הנכר אבד את עצמו לדעת. מן הרגע שהוא נודע לו כי ידעה וכי הכירה את אלה בני הנכר האורזים,

יום אחד הוא החל לפקוד כפעם בפעם את בית המלון Demi-lune, אשר שם גרה היא עם אביה הזקן. פיטר דירזו. היתה שם איש אשר אותו היא בכרה על פני אחרים ואשר בו כחרה? יתכן כי אז התקשר בנייתם והמדיאהבה. לשוא התאמץ יום לאסוף אותות ומופתים. גופים אל האמת במובן זה או אחר. לפקפק! זה נורא מכל. לאצור בלב הרדורדי-חשה. שולמים בעוז. כפקעת נחשים אשר נבצר ממנו להמיתם גם אחרי כי חדל לכלכל אותם!

אם כה ואם כה. ורוח נלה הלך הלך וקר. יום דבר אל נפשו. רגא יתכן הדבר, כי לא תאהב כל איש אם ככה תתרחק ממנו. יש אשר לפעמים עוד תבוא להראות פנים. ואולם איזה רעיון מסותר היה משתק בה את שרמוטי פניה; בכל תנועות גוה היתה בעין עקה; עם סוף המלים אשר תפליט מפיה, היה כמו דלת נסגרת ומאחוריה שררה דממת סוד. יום נבהל ברוחו:

— מה לך?

— אין דבר.

— אינך אוהבת אותי עוד?

— מדוע תחשב, כי חדלתי מלאהוב אותך?

שוב היא לקחה את ידיו. אמצה אותן לאמי. ואולם בעשותה את זאת, ותהי אך כמרחמת עליו, כמו לז הושיטה לו נדבת-יד... יום נתן את לבו להיות נתעה בשוא. להרנע. כן דרך האדם. להיות נפתה להאמין לדבר אשר בו ישים תקותו. ואולם כאשר נלה לא באה ותוסף עוד פעם יתרה לבלו בוא להראות כאשר הכטיחה. והוא נצב לבדר עם דמדומי הערב אשר הלכו ונדלו. עם הננוהות הנוועים בתעלות ועם צלבי בתי-הריחים, — אז כל הרדורדי-הספק, סערת רוחו, רוח הקנאה, יגונו — כלם שבו וחיו בקרב לבו. אהבתו נדלה. עמקה כמו העין. זה האלון הגדול על יד שלשת הדרכים!... עץ האחוה! גם הוא נשא עליו את שם נלה. אשר בהולדו בו, בהיר ועלו, וישורה, ויחדר עד לב העין וינדל בקרב קלפתו... העת פעלה את פעולתה. ככל אשר הלך ונדל השם, כן הלך ונעלם בנוע! האותיות, אשר גדלו יותר מדי, פשטו את צורתן ונהפכו לאותיות אי-בהירות כדמות קמטי הינון. שם נלה כבר הלך ונעלם מעל עץ אהבתם. שצלל ונשקע בעלטה אשר הלכה הלך ונבור עם גוף הנתלה קשה-הרוח בתוכו. הוי זה המת! הוא האשם בכל. מן הרנע אשר הופיע נגזו אשרו של יום. ואל לבו התננב רנש הקנאה. וירא, והנה רוח אמונתו

החלפת ונמונה מפני מכובת נפש גלה אשר כזאת לא ידע עד עתה מן העת
הזאת ויחש תמיד והנה כדמות צל טפחיד תלוי על אהבתו כמו סמיע
לאלון הגדול... הוא דבר לנפשו כלי הרף, כמחשבה אשר תדבק באדם
ולא תחלוף: שנת המת אל נכון כה שלוחי! על האי ספרו כי בן-הגכר
אבד את עצמו לדעת בגלל אהבה אשר נכונה. אשה אחת בגדה בו,
עזבתו אחרי בואה אתו אל המקום הזה. הוי לב נפתל, לב אשה! יום
הנה בגדה. עתה לא היו עוד פני המת מעוררים בו משטמה כמו בתחילה.
אמנם הוא היה בן-גכר ואולם הוא היה לו גם אח לצרה ולנורלו בחיים.
הוא התענין בו בחייו, באותן הסבות וחליפות המזל אשר הביאוהו עד
האלון, ליד שלשת הדרכים למען ימות שמה. הוא תפץ גם לברר את
פרטי מיתתו. הוא התחקה עליו בדמיונו עד הרגע האחרון. הוא השתוקק
לדעת אל איזה ענף הוא קשר את חבל-המות. איך הוא התחיל בעבודת-
התרומם, שם על צוארו את העניבה. התנפל אל חלל האויר ונגאל.

יום תאר לנפשו זה אחר זה את כל הפרטים, הוא ידע אותם,
הוא הבין עתה את מרת נפשו; הוא שוה לנגד עיניו את דמותו אשר
אל נכון דמתה לדמות פניו הוא.

ובהיות מחשבת לבו כל היזם רק עליו, ותחל דמותו לאט, לאט
להגלות לעיניו כמו מתוך הערפל ואחרי כן חלכה, הלוך והתכהר. מתחילה
נרמה לו, והנה הוא רואה כדמות נו אשר צלמו לא-ברור, והוא נע
ומתנדנד תחתיו בין עלי העץ הרחבים, אשר יתכן, כי שמה היה קשור
החבל. אחרי כן הוא החל להכירו יותר, כמו עלה מקברו ויתע הלוך
ותעה מסביב לעץ ושערותיו הצהובות עודן שמורות על ראשו. ככה נרמה
ליום, כי ראה אותו פעם בערב, בעת אשר גלה לא באה והוא ישב עת
רבה על הספסל. מתחילה הוא דבר לנפשו בקול: שנת המת אל נכון כה
שלוחי! עתה הנה קול זר הומה לקול הד או-צלמת. לחש על אזנו: אל
נכון כה שלוחי! הרוח המסית נבר, הגתלה פעל כיצור חי, כמו לבעבור
הוכיח לו בעליץ כי המות הבל הוא וכי בא הוא רק להשכיח את הצער
ולרפא על נקלה.

אל נכון כה שלוחי! חלק המשפט, הראשון, הוסר כמסוה, ופתוך
ארבע המלים הללו אשר געשו קלות ופשוטות, נגלה הרוח המסית של
עצם המת.

ברגע הראשון נבהל יום, הכתים רק יחרשו רעה, מדי עלותם אלינו
מקברם. הוא גם וימלט, מבלי העז גם הבט מאחוריו, אל מול פרשת

שלשת הרכיבים במקום, אשר האלון הגדול, לנונה השמש השוקעת, כמו גדל ורב שבעתים.

ימים רבים ענו את יום המחשבת האלה, הזקנה המופלגה ברכה לה, אשר לבה דאב בה בגלל צער בנה הנלוו לעין כל, חרדה ונבהלה בראותה אותו כה נבוך ונרגז וכולו שקוע במחשבות, היא שאלה אותו: יכול היות, כי יד גלה היא בכל אשר תתענה? הנך יפת בנה יש הרבה נשרות יפות זולתה אשר תהיינה לך?

יום ענה לה בחננו את קולו:

— הניחי לי, אמי, אל נא תדברי אלי בדבר הזה.

ואולם הוא נשאר עמה, כי ירא לשבת לכדו ולא הוסיף לצאת את הבית. הוא פחד עתה מפני הנתלה על יד שלשת הרכיבים, אשר מדי רק נשאר יום לכדו בבית, והנה הופיע לפניו, שמר עקבתיו, דבר מאחורי גבו, צרב את פניו בזקנו הצהוב כצרוב באש וילחש אמרים אשר נדף מהם ריח פקל וקבר, הוא לא העז להניד את זאת לאמו, יען פחדה היה שנדיל את חרדת נפשו עוד יותר, כל המאורעות האיומים אשר בחיי ילדותו קמו וחיו בזכרונו, ובכן, גם בחייו עתה לווה אותו צל בלהות, מה יעשה וימלט את נפשו ממנו? מה החסא אשר עליו יתודה מה הכר נמל עליו אשר יעשנו ויכופר עונו. יש אשר צללי-המתים ידרשו דבר, פעל יפעלו רק לנפשם הם, יש להם שאיפות אשר דרוש, כי ידעו מה שיבן, מפחד להשאר לנצח בקרב קהלים, על האי היו ידועים מקרים רבים של צללי-מתים, אשר הפרידו ויענו בלי הרף את תושבי הכפרים, ביניהם היה צל אחד והוא לילה, לילה הופיע על גבול שתי גחלות ארמה, פעון על גבו אבן כבדה וקורא בלי הרף תחנונים: „אן שומה עלי להורידה? „אן שומה עלי להורידה? הרבר הזה נשנה ונחזר שני רבות, שפזר אחת, אשר עבר על ידו, ענה מבלי אשר ידע אם יצליח או לא: „הניחנה על המקום אשר שמה לקחת אותה, הצל פרק מעל גבו את האבן ותפול על המקום ההוא, אשר שם היתה מונחת לפנים כאבן-גבול, אשר הברילה בין אדמתו ובין אדמת שכנו ואשר הסע הסיע אותה ממקומה, למען הרחב את גבול גחלתו, בעשותו את הדבר בעופה, הנה כי כן נצלה נפש המת.

תושבי הכפרים הרבו לספר בערב בערב גם על צללי-מתים אחרים וביותר, על האישה ההוא, אשר הרג נערה, אחת צעירה לימים, תחת אשר מנעה מאתו את אהבתה ואחרי כן שלח יד גם בנפשו הוא וימת, ויהי אחרי

מותו, ויודע לה, כי הנערה אשר חמית שוכנת אתו בניהנם. אז יבוא המת יום יום לבקש מאת התושבים, כי יתפללו על נפשה. למען אשר תגבא אל נן העדן...

מה חפץ הצל אשר על האלון הגדול על יד שלושת הדרכים? יום אף לא נסה לחקור לדעת זאת. נדמה, נדמה לו, כי דבר לא בקש לנפשו. הוא היה שלו ברוחו ובמראה פניו, ודבר לא היה לו עוד אל האדמה. לבו היה טוב עליו, בהמצאו מעבר לחיים; ויען כי טוב לו מאד, על כן הוא יעץ, כי ילכו אחריו, בפזרו אמרים כלאחר יד, כאשר יעשה כל יועץ חכם ללב מדי יאות בחסדו, כי גם עוד אנשים מספר יהנו מפרי נסיונו. אפס כי לא נלה את סודו, ויסתפק רק ברמזים נעלמים על אודות אשר טוב ואשר נעים מאד להיות מת.

פעם אחת בערב, והנה פתאום הוברר הכל... הדבר היה בשעת הדמדומים, בחדש חשוון, עת עמפו השרות, יותר מכל הימים, צבע וצננת ופרחי הסגל. גויעת הקיץ רחשה באוויר. העננים נדמו לאבני-הריחים אשר שחקו ויפורדו את קרני הזהב; ריח הפרי, אשר בשל יותר מדי, נסך על הלב רוח רפיון. באוויר רחפה כעין תונת נענועים עם מות הקיץ...

יום דבר עם נלה דברים נמרצים. היא באה בפעם הזאת אל תחת העץ הידוע, במקום אשר שמה כבר נעלם ויפנה מקום לשמות אחרים. יום שאל אותה, הפציר בת, הוא השתוקק לדעת את הכל, אהת היא אם גם יעלה לו הדבר במחיר יקר מאד! בלבד כי יושם קץ לספק אשר ענה את נפשו עד מותו! מה קרה אפוא? איככה זה ירדה עליהם, אחרי שחר אהבתם הבהיר, חשרת ערפל זו אשר חדלו כבר מלבקש בה איש את רעהו, ויום התחיל ברנע הזה לריב את נלה.

— מה היה לך? אף פעם אינך באה להראות אתי, האוהבת את איש אחר? נלה לא השיבה, לא סחתה. פניה היו נונים מאד. הכל נתבלבל במדע עיניה. היא התחננה:

— אהה, יום! חוסה נא עלי... זכור נא את נשפי אהבתנו מקדם. אז לחשתי לך: תהי נא שמאלך תחת לראשי וימינך תלטף נא את פני! — אל נא תזכירי לי דבר אשריו! — קרא יום בקול. הוא סער ברוחו, התאכזר וקולו רעד מאד... — עני לה האוהבת את איש אחר? — אני מעודי לא אהבתי איש, זולתך... — ובני-העבת?

- איזה בן-נכר?

- אשר בגללו חזרו פניך, אשר לשלומי חרדת את החרדה ביום
חג העצרת. אני היטבתי לראות גלה הבנתי. לא עוד אנכי וגם אויל
אינני. ואחרי כן, נודע לי דבר.
- ובכן, ידעת את הכל? ומה טוב. כבר קצתי בנפשי להסתיר
ולכחש.

גלה חשבה, כי ליום נודע הסוד הנורא אשר מלא את לבבה חרפה
וצער. היא קותה לעורר את רחמי עליה. בהתוודותה לפניו על עוונה
ובתקותה הרבה אמרה:

- בחיי נשבעתי, כי אהוב אהבתי רק אותך. איש אחר כבש
אותי... לא ידעתי איכה... בכת, אשר לא ידעתי מה הוא, כבשני. לא
ידעתי איך היה הדבר. יד המזל היתה בזה. הוא כבש אותי בחוקה
כאשר כבש את האי.

יום קם ממקומו, ופניו זועפים מאד, ויקרא:

- הוי, אלה בני-הנכר הארורים! הרג אהרננו!

הוא היה כאיש אשר הבה בשנעון, התהלך אנה ואנה, סוער ברוחו
יצועק, נדמה, וידיו נכוונות להכות מכת מות. הוא מלט משפתיו קללות נמרצות
ויזר לרוח יגונו, כמקיא מקרבו דם! אחרי כן בא המשבר... דמעות
פרצו כנחל... הוא נקרב אל גלה אשר ישבה על הספסל ותבך:
הוא תפש את ידה ולחצן בזעף:

- עלובה! עלובה! מה זאת עשית? - הוא לא ידע רחמי
ענה אותה ויררש ממנה כי גלה תגלה לו את הכל: אי, מתי ואיך?
האמת הדבר כי דחתה אותו? מאנה? בכל זאת לא אנם אותה בן-הנכר
כזאת לא העיזה להגיד, אם כן, היא היא האשמה. היא נאותה לג. הוי...
ושם האיש ההוא?

גלה פקפקה.

התראי, את אוהבת אותו, עוד חרד תחרדי עליו!

- לא, הוא נסע מפה...

- אכן, הוא נסע, יפה ונהדר הדבר! הוא לקח אותך כלאחר יד
כתלוש פרח נחמד, היפה והנחמד בכל פרחי האי.

יום פרץ בבכי. גלה אף היא בכתה. הנוחם בדמעות, אשר תתערבנה
ונדמה, כי תמעט על ידי זה מרירותן, כמו מלח הנמס ונעלם בזרם, אשר

עָתָה בְּלִי, הַלֵּךְ וּנְבוֹר... יוֹם זָכַר אֶת הַשְּׁעוֹת מִלְּפָנֶיךָ תַּחַת הַעֵץ הַזֶּה אֲשֶׁר יָדַעְתָּ אֹתוֹ מִכְּבַר הַיָּמִים. אֲנִי וְתַהֲיִינָה שְׁעוֹת רֵאשִׁית וַיְדִיחֶם מִתְּלַכְחָת יַחַד בְּתוֹם וּבִסְוֵדָה. חֲלָפוּ הָעֵרְבִים הָהֵם, הַנְּחַמְדִים! אִם רָאָה יוֹם אֶת צֶלֶם דְּמוּתוֹ בְּתוֹךְ עֵינָי נִלְחָה הַבְּהִירוֹת. הוּא רָאָה בְּתוֹךְ אֶת בְּתֵר וַיְדִיחֶם הַנְּעִימִים, אֶת שְׂמֵי הַזָּהָב, אֶת הָאֵלֶּזֶן הַגְּדוֹל הַנִּשְׁקָף בְּצִמְרָתוֹ לַמִּטָּה, וְאוֹלָם עֵתָה רָאוֹת רָאָה בְּתוֹךְ עֵינָיָה רַק נֶשֶׁם, וְכִי אֲשֶׁר נִשְׁקָף מִתּוֹכָן הַלֵּךְ וְנָחֵם... .

הַזֶּה חוֹר בְּלִי הֵרָף כַּחוֹזֵר עַל פּוֹמֹן אֲשֶׁר יָלוּהוּ אֵל שִׁיר: עֲלוּבָהּוּ עֲלוּבָהּוּ הִיא עֲמֵדָה עַל שְׁבוּעָתָהּוּ, נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ, כִּי אִישׁ לֹא אֶהְבֵּרְךָ עֲלֵתְךָ.

פְּתָאֵם וַיּוֹם נִנְשׂ אֱלֹהִים, רִנְשׂ שֶׁל חֲמֵלָה הֵרָךְ בּוֹ אֶת עֲצָבוֹנוֹ וְאֶת רִנּוֹ, אֲנִי מֵשֶׁר הָיָה לְדָמוֹת, כִּי הִדְמָעוֹת, אַחֲרֵי הַבְּקָע מִקּוֹרֶן, לֹא תִשְׁפַּכְנָה כּוֹלֵן הַחֻצוֹת, לְרֹב הֵן שְׁבוֹת וּמִסְתַּגְּנוֹת רְסִיסִים, רְסִיסִים אֵל הַלֵּב, אֲשֶׁר יֵרֵךְ וַיִּשׁוּב לְהִתְרַשֵּׁם מִחֲרָשׁוֹ, כַּחוֹמֵר בַּחֲצוֹק עֲלָיו מִיָּם.

יוֹם הַתְּפִיס, רַחֲמָיו נִכְמְרוּ לְגַלָּה וַיַּחַל לְהַקְשִׁיב אֶל דְּבָרֵי בְרִצּוֹן וַיֹּאזֶן לְמַלּוּחַ לֵה אֶת חֲטָאָתָהּ, וּמִפְּנֵי שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה גָּמַע מִפֶּה, וְנִשְׁכַּח אִפּוֹא גַם עֲוֹנוֹ, יִשְׁאָר רַק זָכַר עֲמוֹם, כַּעֲשֵׂן הַד חֲלוֹם רַע, דְּבַר-מָה אֲשֶׁר יָדַעְתָּ רַק לִשְׁמַע אוֹזְן, כִּמוֹ לֹא בָּא וְלֹא הָיָה הַדְּבָר מְעוֹלָם, יוֹם אַחַד אֶת יָדֵי נִלְחָה בִּידָיו, הִרְנַע הוּא הָיָה נוֹנָה וְעָרַב כְּאַחֵר... הוּא בִקֵּשׁ מִלִּים וְלֹא מִצֵּא, טוֹב כִּי לֹא יִדְבֵר כִּלְלִי, הוּא חָשׁ בְּנַפְשׁוֹ מִבּוֹכָה וְלֹא יִכְוֵל לְחֲרוֹץ, אִם קִשָּׁה הִיא וְאִם נַעֲיִמָה, הִרְנַשׁ הַחוֹזֵר אֲשֶׁר יַחוּשׁ הַחוּלָה הַתּוֹלֵךְ וְשֶׁב לְאִיתָנוּ, הוּא זָכַר אֶת הַיָּמִים בְּעוֹדָנוּ יָלְדָה, אֶת הַמַּחְלֹת אֲשֶׁר הִלָּה בִּילְדוֹתָי, עַת הַשֶּׁמֶשׁ הַפִּיצָה אֶת אוֹרָה הַחֵם, וּבְכֹל זֹאת הִבְעִירוֹ אֲשׁ בַּחֲדָר אֲשֶׁר שָׁכַב שָׁם וְהוּא רַעֵד.

הִרְנַשׁת חוֹם וְקוֹר, יָדֵי נִלְחָה נִדְמוּ אֶכְמַעַם לִשְׁתֵּי כִנְפֵי-שְׁלֹךְ בְּתוֹךְ יָדֵי יוֹם אֲשֶׁר בְּעָרוּ כְּאִשׁ, כַּח קִשְׁנוֹת וְכַח רְכוֹת הֵן יְדִיחָה שֶׁל נִלְחָה! נִדְמָה כִּי מִן הַלְּכוֹת וּנְמִסוֹת, יוֹם לַחֲצוֹ עוֹד בִּיתֵר עוֹז... הוּא נִסָּה לְדַבֵּר.

– וּבִכֵּן אֲמַתָּה, נִכּוֹן הַדְּבָר: אֵף פַּעַם לֹא חִדְלָתָ מִלְּאֲהוֹב אוֹתִי?

– אֲנִי נִשְׁבַּעְתִּי! אֲנִי אֲמַתָּה אֲדַבֵּר, – עֲנָתָה נִלְחָה.

אִם נִדְמָה לַיּוֹם, כִּי יִצָּא כְּמִנְצָה מִמְּלַחְמָה כְּבָדָה, פָּנָיו נִתְקַרְבוּ אֵל פָּנָי נִלְחָה, הוּא בִקֵּשׁ אֶת דְּמוּתוֹ בְּתוֹךְ עֵינָיָה, אַחֲרֵי כֵן הוּא קָרָא בְּקוֹל:

– כִּלָּה וְנִחְרַצְתָּ! הַגְּנִי סוּלַח לָךְ, נִסְפָּה עַל זֶה הִנָּה לֹא אוֹכַל לְחַיֹּת בְּלַעֲדֶיךָ, אֲנַחְנוּ נִמְהַר עֵתָה לְבוֹא בְּכַרִּית הַנְּשׂוּאִים.

פתאם, ונלה קמה ותהי כאיש, אשר ימים רבים היה צפוי לאסון
ועתה הנה הוא הומט על ראשו!... תחת לשמות, הביעו פניה מבוכה גדולה
מאד. שוב החלו עיניה תועות, כאשר יקרה אותה בכל רגע קשה ותלחש:
חלילה! רק לא זאת!...

ובטרם אשר יכול יום הגדהם לשאול אותה, לעצרה, ותמהר ותנס
מתוך העלטה אשר הלכה הלך וירוד על האלון העתיק, וכמו נרדפת צל
בלות, פרצה בצעדים רחבים קדימה, בעוד ששמלתה הכהה כמו טאטאה
אחריה מעל הדרך את קרני השמש האחרונות.

יום אחרי הותרו לבדו, צנח על הספסל אשר הקיף את נזע העץ.
ברגע הזה, והוא שמע ברדת הגתלה עם אֶושת העלים מעל העץ, וישב
על ידו. זאת היתה השעה הרצויה, שעת המשבר, אשר לה חכה זה כבר.
למען אשר יוכל סוף, סוף לכאר לו היטב ולנצחו! יום הכיר את קולו
ממעל לנבו.

— הנך נענה?

— הן, נעניתי מאד, כמו אחוש כאב שנים נורא, לא ידעתי מה
ידבר פי איה אני ומה מעשי! — צעק יום, בחפצו לדבר עם נפשו מבלי
השב לנתלה... האחרון הפציר בו: — יכול יכולת, לו דק חפצת, מבלי
להענות עוד. — יום ענה לו שנית, כמדבר לנפשו: — שנת המת אל נכון
כה שלוה! הוא כבר הוציא מפיו את המשפט הזה, אז, בהשמע הדבר בפנים
הראשונה על האיש אשר המית את עצמו בבית-המלון, במקום
אשר רקדו, ביום הראשון, יום חג העצרת, זה היה ראשית הבשורה, האות
אשר בשר על דבר גורל עתידו.

המאורעות חזקו את מחשבתו. עתה הנה הופיע המשפט הזה שנית,
יותר נמרץ וחם מהבל פי המסית אשר השמיע אותו, ומזקנו הצהוב
אשר היה קרוב אל פניו... עתה ידע יום את האיש הצהוב. הוא
ראה אותו קרוב אליו, הוא לא חרד עוד מפניו, הוא דבר עמו, התווכח,
נאות לו, הרשה כי יזכית לו את דבריו למען אשר יאמין בהם: — אמנם
היטבת לעשות; הנך תפשי לנפשך, מאושר, רגע אחד, והנה חדלת מהענות.
גם אנכי, מה מאד חפצתי לחדול מהענות, את, לו מראשית כזאת ידעתי,
כי אז הבאתי גם אנכי את הדרוש.

יום חשב בלבו: אי אוכל למצוא תגובה? הוא בקש מסביב, הביט
והתבונן אל השדות אשר כהו, אולי יש אשר קשורה בחבל איזו כבשה?
כל המרחב היה שומם וריק... יום שאף אל העלטה. האיש הצהוב צעד

אחריו, אם גם מרחוק, יום נרנע מעט. הרוח אשר התפרץ כפעם בפעם אל בין העלים, השמיע קול המולה, דומה לרעש המון. האלון הגדול, נדמה, אף הוא התמרמר, צעק אחרי האיש הצהוב ויאמר להפוך את עץ האהבה, אשר כזה היה עד עתה, לעץ המות.

יום חרד בנפשו, כמו נתן יד לצל למרור יחד בחיים, זעם הערב היה נכון לתקוף גם אותו. הוא תפץ בחיים! לחיות! החיים היו יפים, נהדרים! השמש היתה יפה, נהדרה! הוא יכול להמלט לכפר אחר, מבלי לראות עוד את נלה ולשכוח אותה, ואחוז בהלתי-אימה, פחד-המות, הוא נשא את רגליו וינס בדרך העולה אל הפירמות ויבוא עד ביתו. בימים אשר באו אחרי כן עוד גדלה מכות נפשו. ברבדה לם הצטערה מאד בראותה כי חורו פניו והוא נבוך ופוזר-נפש, הולך בטל, וגם מעום לא יטעם כל אוכל.

היא הבינה היטב, כי למחלת אהבתו אפסה כל תרופה, הוא לא יכול למצוא נוחם לנפשו בנערות אחרות.

— אם דרושה לך נלה, בני, אז אלכה ואדבר אתה.

יום בשמעו את דבריה התעצב אל לבו עוד יותר. צר היה לו ער הזקנה המזכה, אדה, אמו, אשר עוד מעט והיה עליו לעזור לה בלכחה, להזיז את צעדי רגליה הכבדים, כאשר עזרה לו אף היא בהיותו ילד— איככה יעזבה לנפשה ברכי-החיים, המלאים תחתים? לולא היא, כי עתה שם קץ לחייו כרגע.

המחשבות המטרירות לא הרפו ממנו. הרבר הזה, אשר ידע והרניש, כי הנתלה היה שקט מאד, לא מש ממנו, הוא נסה, למען השתחרר מההוריו, לחשוב על אמו ועל חובתו-הובת בן. הוא החל לשתות, למען מנוע את נפשו מהשפעת הנתלה; ואולם זה האחרון הופיע אליו שנית בעצם רגע-שכרונו הסוער, נאבק עמו ויחפוץ למשכו אחריו: "לכה אתי! אתה תהיה כה שקט! אנכי אראה לך את הענף אשר אותו תבחר על האלון הגדול על יר שגשת הדרכים."

מחשבת האדם לאבד את עצמו מתפתחת כמו האהבה, איש פונש באשה... היא רק חלפה על פניו—וכבר הרעידה את הלב. זאת היא דפנישה הראשונה. אחרי-כן הוא רואה אותה שנית, והוא מבין כי אוהב אותה, כי הוא שונה באהבתה רב יותר מאשר פלל. מה אפוא קרה? האהבה הוסיפה לנרול ולהתפתח טעבר לנבול ההכרה, האהבה גדלה, מבלי שירענו, בין הפנישה הראשונה והשנייה ער שחרבר נעשה נלחי

לעין, כי זאת היא אהבה לכל ימי החיים. מתחילה היתה ההרגשה המטרידה הזאת כהה, כמו לומה בערפל. עתה היא עמקה ותחל להגלות בכל יום ויום, בכל שעה ושעה. ככה תהיה גם מחשבת האדם לאבד את עצמו אשר פעולה אחת לה ולאהבה, ולא תדע רחם.

יום חפץ לגרש מלבו את המחשבה הזאת, לשכוח את נפשו ואולם בתחבולות אחרות. בכל פעם אשר החל לשתות, והנה הופיע לפניו הנתלה – עתה הוא ידע אותו היטב, בזקנו כעין האש, בפניו החורים כשלג – וישב על ידו ויחל לענותו: למען אשר כליז תשתכר הנה יארך הדבר מאד. התחבולה שלי לשכוח את נפשך טובה שבעתים. והנתלה הושיט את לשונה, הניע ומלטט את הספסל שבבית המלון, והוא נפל ממנו וראשו חבט בקרקע. פעמים רבות הוא אלים עליו: אם לא תשמע לכל אשר יעצתיך, ובאתי אליך יום גם לילה, אני אכך בשנעון; אסחבך מעל המטה; אמתח סדיניך ואקלע מהם חבל לבן כלבנת הסהר, כרבל הלבן אשר לספינה בלי תורן, אשר כן יהיה מראה הסהר, ותליתי אותך בעצב ירי על תקרתך השחורה.

יום הנדהם הוסיף לשתות עוד יותר. ימים רצופים התהלך הלוך ותעה, כחיה על פני השרה, אמנם אור היום הרניע מעט את רוחו, כעין רגש של מנוחה ושלוח שלט בנפשו. לא שרות תקות שב לפעמו ויחל שנית לשאוף לחיים, כי אם נדמה, אשר כרת ברית עם המות ויחש כי מעתה הורך וגם הוקל לו יותר מבראשונה. והנתלה, אף הוא תראה את עצמו כזהיר במעשיו, בקש סליחה ממנו על משכו אותו אחריו (הן לא בו האשם, אם תשוקת האדם לאבד את עצמו הנהו דבר המורבק בשני), ויפאר את מות האיש ברצונו הטוב, כמקרה הזה אשר קרה אותו, בראיות ובטופתים יפים, דקים ומושכים את הלב; גם אותך יקרה, כדבר אשר קרה אותי (האיש הצהוב דבר עמו הפעם בגוף נוכח), הטובה טכל התחבולות לעורר את האשה לאהוב אותך היא – להמית את עצמך בגללה, אכן רק את המתים אפשר לאהוב אהבה נצחת. נלה דוחה אותך מעל פניה, ואולם אם כעצתי תעשה ושפכו עיניה דמעות ולבבה יהמה לך כל הימים!

יום בקש לו ספלט, חרדה תקפה אותו, הוא פחד פן יכאב לו, ועוד יותר – פן לא יצליח... ואולם גם בזה הרניע את רוחו הנתלה: זאת היא עבודת רגע אחד, כל כאב אין, מעין קפיצה לחלל האויר, אפשר לעבור אל המות מבלי הרגיש כלל בזה, והוא הוסיף בשחוק קל על שפתיו: הן ידעתי את הדבר מנפשי, האין זאת? יום פקפק עוד, הוא בחר בחבל.

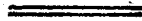
אפס כי לא חזק ביותר. הוא הרהר בנפשו: ייתכן כי יקרע. אז עוד ירע הדבר. כי את אשר נגזר אין להשיב ואין לשנות את המזל. יש אשר השתוקק למות ויש כי תשוקתו זאת חלפה מעליו. פעם בערב נדמה והנה כלה ונחרצה מאתו. הוא שם פעמיו אל האלון על יד שלשת הדרכים ויקח את החבל אשר נמצא עמו תמיד.

העץ, נהדר המראה. כמו רמז לו מתוך רמזי הערב אשר הלכו הלך וקרוב. הבניה המורכבה. כפת-ההיכל הרעננה. ההיכל אשר הלך ונשתכלל בדמיון כל אחד ואחד... הוא היה היכל האהבה לכל האי. עליו השמיעו לחש שפתיים, אשר נדמו לשפתי רבבות האוהבים. שהיו באים תמיד אל המקום הזה. השפתים דובבו, רחפו כמו מרטט נשיקה; נדמה, כי אלה השפתים הירוקות נהרו לשוב ולנשק את השם שנשתמר עוד בתומו על הנזע הישן ואשר היה לנושא אהבתן בשנים עברו. האהבה והמות, דמיון מוזר ביניהם. ושאיתם - חידה סתומה; עובדים הם אל הלב דרך צנורות נעלמים אשר מפתחם טמון רק בחיק הנצח.

אלון האהבה היה לאלון המות. מדוע בן-נכר זה הפלאי בחר בו להתלות עליו? עתה הנה חפץ יום להתלות עליו אף הוא. אמנם. האיש הצהוב, אשר משך אותו הנה, חפץ להכריחו לעשות את הכל כמעשהו הוא. בכל זאת הרגיש יום ברנש לא-ברור, כי כל עץ אתר לא היה מקבל אותו ולא היה נעשה איפוא שותף בגורל חייו. העין הזה, אשר היה עד עתה היכל האהבה, נהפך ויהי להיכל המות. ושמות הנאהבים מקודם. החרותים על קליפתו. נראו בעיניו אכלים, חצים ממושמשים, כשמות המתים אשר על מצבות הקברים.

יום חפש בין הענפים הנבוהים את-הענף החזק, אשר עליו נתלה האיש הצהוב. הוא עצמו הראה לו פעם על הענף ההוא. העלים מסביב היו כמפורדים. נדמה, כי הנתלה חצב לו קבר בתוך העלים, שנשתמרה במדת נזו. במקום אשר שמה התנפל. במקום הזה נשקעו העלים שעל העץ הנרול ותצא כתבניה קבר. זה היה רק חור אחד פעור בתוך הירק. הוא היה הקבר החצוב. עד מהרה היו קברים אחרים עתידים להפתח. המות התלונן בקרב העץ ויישן יחד עם האהבה. עץ הנצח! עץ ראשית ימי האדם על הארץ! עץ אחרוני הערכים על פני הכוכב הנקפא! עץ הטוב והרע. היחיד והמוחזר, אשר שם יכול האדם לבחור רק בין האשה והנחש. באהבה או במות: תמיד אותו היצר המסית, חזון בראשית, הנשנה ונחזר

בלי הויף, ואחריו יבא הגרוש מנך-העדן והגדירה לתור אחרי ארץ אשר
תיטב מן הראשונה, ואשר יוכלו לישון שם שנת הנצח.
יום הרגיש בלבנו את שכרון העצב אשר ירגיש האדם, מדי יראה
את המות לא כראות משא-נפש מפשט ורחוק, כי אם כדבר אשר לא
יהיה עוד מפלט ממנו. האיש הצהוב נמצא על ידו. הוא האיץ בו.
מהר! היום רד עד תומו. עינך לא תראה עוד כל דבר ברור! הוא
הראה לו את הענף אשר אליו חזק בעצם ידו את החבל. יום דחה
את הדבר. הוא חפץ לראות עוד פעם על הנזע הנערץ את שם גלה:
השם היקר, אשר חרת לפנים בקצה סכיניו ואשר חציו ממושמש. מכוסה
שמות אחרים, כשם אשר כבר מת ואחריו הנה נמל גם עליו כי ימות.
רוח קר התנשא מן התעלה. העלים רחפו. נהרו בהמון. יום לא ראה
עוד את החור העמוק, הקבר אשר בין הענפים, נדמה והנה הקבר הזה—
קברו כבר נסתם בעפר. שוב הרגיש כקול מבשר. חש את פחד המות.
הוא מהר ונמלט משם, מהר מאד, עד כי נבצר מן האיש הצהוב לרוץ
אחריה, כונן את צעדיו שוב אל מעונות האנשים, הונה באמו
הזקנה, ושוב אחוז אהבת החיים, עת רבה הלך, מבלי העז להסב את
פניו אל עבר העץ הגדול על יד שלשת הדרכים, אשר מרחוק בתוך
אופל הערב הקודר הלך וכהה, נבלע בצל ויחדל מהיותו...

חג ניקולא הקדוש.

ביום ניקולא הקדוש היה חג בכל הארץ. בבית-המדרון התנשאה ננינת-כנורות עליזה. יצאו במחולות. ביום הזה היה חג גדול קדמוני חג לילדים, אשר יחוננו אותו הגדולים. בו יתנו מנות איש לרעהו, יתברכו באהבה ורעות ואיש אל אחיו יבוא לפקוד את נהו. על פני הדרכים התנשאו שירי-עם, חלפו עגלות-חורף כתבנית סירות מחליקות על פני השלג, עם פעמונים, חליפי צלצלי-נחושת, צלילים קצרים, עקבים מאד בתוך דממת האויר.

בראשית החודש שבת היה כבר החורף זועם מאד. מספר ימים רצופים רבץ השלג שכבה עבה על פני הארץ. נראו בתי-ריחים, שחורים ולבנים, כדמות כנסים בדמדומי הערב אשר נדמה כמו שוחקים הם את פתי השלג. היה קור גדול. התעלה החוצה את האי קפאה. נראו להקית מפילים. על פני הקרח עמדו אהלים אשר שם מכרו אבסינט, פונש מדומם, לביבות, גם מטפחות קמנות, צעצועים לתשורות ביום ניקולא הקדוש.

בבית-המלון Demi-Lune אשר לפיטר דירדו רב המון. קול תרועה וניל. זה לא כבר העמידו שם תיבת-הזמרה חדשה, אשר הביאו אותה מעבר לאי, תומה כלהקת-מנגנים אדירה בננינה רועשת ורבת-קולות; זה אחר זה החנשאו, כקול צפצוף צפרים עם שחר-מאות צפרים, שנתנו קול כצלילי עונב; אחרי כן נשמעו ארייאות עליזות, שומקות ומלאות תרועת-פלחמה; צלצה מנגינה, אשר הלכה אט-אט, הלך ורחוב ופתאם כמו נהפכה לקול רעם בגלגל תיבת-הזמרה נננה מחולות, כל אחר הפץ לראות אותה, לשמעה. כל היום היו באים ומתקבצים המון אנשים. נדרש לפתוח חביות אחדות שכר עתיק, בהיר, למען השביע רצון את כל השותים, ששמחתם המבוססת מעט עוררה רבים מהם להיות מחורים אחרי נלה, אשר עמדה בלי-נוע מעבר לשלחן ותשניח על המשרתים.

• גם זקן-הכפר והכהן שיוטיקא באו לחלוק כבוד לתיבת-הזמרה החדשה אשר העמידה בבית פיטר דירדו. הם ברכו את דהקן ויושיבוהו אתם אל השלחן. אה ארון הבית, בחפצו לנהוג בהם יחף כבוד, ירד אל

מרתפו והעלה משם כד שינכם עתיק, מן המובחרים אשר בכדיו. הוא קרא
בנאון: - המשקה הזה צורב ומנעים, כשמש החורף אשר בארצנו. הכהן
אף הוא ברוך אותו על דבר תיבת-הזמרה הנפלאה, ואולם הוא הוסיף:
- הבל כי קנית אותה בכסף בני-הנכר. דידו נבון מעט. - אמת הדבר,
ואולם אי אפשר לאיש למשוך את ידו מכסף.

זקן הכפר שאל:

הרב עתה עשרך מאד?

- רב ועצום! בני-הנכר קנו חלק מאדמתי למסלת-הברזל. מתחילה
חשבו כי תפכש הרחק מפה אחרי כן החליטו לסלוד אותה במקום הזה.
הם חלקו את שדי-המרעה אשר לי. והלא היה אפוא עליהם לתת לי את שכרי.
- כמדומה - אמר פיוטיקא - שקצבת להם מחיר רב.

- האם לא צריך הייתי להפיק מזה תועלת? הן אלה הם בני-נכר!

- אמנם, אשר לזה צדקתו ובכני, הם שקלו על ירך כסף רב...

זקן-הכפר שאל:

- כאשר נראה לי, עורר הדבר הזה מריבה בינך ובין אחיך?

- כן. - ענה דיירו - צר לי מאד על הדבר הזה! - ויאנח אנחה

עמוקה. - אפס, האם אני אשם בזה? אחי איש-לא-בינות הנהו איש קנא הוא.
הוא נחל מאבינו חלק כחלקי אני. עתה הנה סלוח לא יוכל לי, כי
אין רכושנו שזה.

- בזה היה צפון סוד האושר על האי. - אמר הכהן - כולם היו
שויים. לכל אחד היתה נחלה שזה אל נחלת אחיו. כאשר שזה הצל אשר
יהיה להם על פני השמש. אני מראש חזיתי את המריבות ואת השנאה
ואת הקנאה ואת כל האסון, אשר יבואו אם הופר יופר השיוון. הנה עתה
יש לך רב מאשר לאחריכם, יוצא, כי יש לך עורף.

- פשוט את דבריך ואמור, - כי אינני עני. - העיר דיירו בקול כמתלונן. -

יש לי עתה מה לתת ממנו לנלה כאשר תנשא לאיש.

פיוטיקא שאל: אך אני דמיתי, שהיא היתה כלתו של יוס, בן

ברברה לם?

- היא נאותה לו, אחרי כן נתחרמה. הנערות הצעירות אינן יודעות

בעצמן מה הן חפצות. אין קצב לשאיפותיהן. בפי אמרתי לה כי הנני נאות

לבה נתון למחשבות אשר לא ידעתי מה הן זרוחה יהנה נכאים.

אין זאת כי אם דאנה נסתרת בלבה אשר לא תגיד לי.

זקן-הכפר והכהן הסבו את פניהם בתנועה אחת אל עבר השולח

אשר שם ישבה נלה כשבת על כסא־מלכות. אמנם פניה חורו מעט וכולה נתונה לבגדיה. בגדי החג ולסגולותיה הטבהיקות.

— אחת היא, ואולם יפה היא מאד. — אמר טיוטיקא. — הנה ציץ הגזע שלנו, הטפוס היחידי על פני האי שלנו.

זקן־הכפר הסכים לדבריו והוסיף:

— זולת זאת הנה בכל שוררת עתה אחרות ושלמות נמורה. נכר, שבגיה־הנכר הארורים נסעו מפה. האי שב שנית להיות לבדו. איפה עוד תמצאו מחזה אשר כזה? הביטו...

ברנע הזה, ובית־המלון Demi-Lune היה מלא המון אנשים. בגיה־הנעורים, כולם מקושטים ועליונים, שתו צחקו, רקדו כמו בערבי הנ העצרת. בכוסות, כתבנית הסנבולים, נוצץ והבהיק יין כוזהר השמש בערפל. הנשים הופיעו בפקריסיהן העגולים כאננים, בשמלותיהן הנעות כפעמונים, ברוב אבניהן היקרות אשר נשקפו בהן: כל מיני ארג, סלסלות יקרות, פתילים מנוונים, דלילי־סמט, מתרוזות אלמנים—כל פרטי התלבושת מימים קדמונים!... הנברים היו לבושים בגדים עשויים ארג־צמר שחור. נזורים בתבנית עתיקה אשר לא תדע כל תמורה עם המון קשטים. הם נדמו מאד לאבותיהם, אשר יש לראות אותם על התמונות העתיקות של הסינדיקוסים והזקנים...

טיוטיקא התלהב מאד. אהבתו וקנאתו הנפרזה לעמו ולמולדתו לבשו רוח נאווה ונאון.

— נשארנו נאמנים לרוחנו! — קרא הכהן. — מאום לא יכלו לעשות לנו בגיה־הנכר. אף דבר אחד לא נשתנה אצלנו. ילכו להם למקומות אחרים להשכין שם את הפרונרם שלהם המצחיק את הציביליזציה. אלה הן רק מלים כבירות לכסות על מומי נפשם הכבירים!

הכהן טיוטיקא נכא עתידות, בגפנפו בידיו כנבור מלחמה ובשלחו אמרתו לאדם ולדור יולר.

פתאם ושיחת הכהן וזקן־הכפר נפסקה ברנע זה אשר גם פסקו המחולות, בעוד שתיבת־הזמרה עוד הוסיפה לנגן.

חדשה אשר הובאה בפי אנשים אשר באו מן החוץ, אלצה את כל זונות־המרקדים, כי פתאם יעמדו תחתם בלי נוע.

הפחד קפא על פניהם. כעבור רנע עצרו ככף אשר לתיבת־הזמרה. כאילו נחשבה הנגינה לחטא בפני מאורע אשר כזה. מה אפוא קרה?

זקן-הכפר סחר וירץ לחקור את הדבר. עד מהרה שב. גרעש ונפתח.
אל השלחן, אשר שם עוד ישבו פיוטיקא ופיטר דירן.

— נורא ואיום! — קרא אליהם יום. בן הזקנה המועלגת ברברה לם.
תלה את עצמו. מצאוהו על האלון על יד שלשת הדרכים מת. אנשים
כבר העבירוהו אל אמו... הזקנה לם כמו הִכתה בשנעון ותרץ הלונך
והיץ בקול צעקה על פני הדרך!

הוא עוד טרם כלה את דבריו ופתאם נפתחה הדלת ברעש ואל
הבית נכנסה ברברה לם... חורת כמת. שערוריה. הלבנות היו פדועות.
אפשר היה לדמות. כי ברוח שנעונה כסתה את ראשה ואת פניה
בקורי עכביש. היא מהרה ותשחער על נלה. אשר עמדה על יד השלחן
והיא עוד טרם ידעה דבר. אחד מן ההמון התערב ביניהן. כי ראה את
הזקנה והנה ידיה שלוחות כצפרנים. היא צעקה בקול: — יום מת! יום בני
מת! זאת היא אשמת נלה! הוי, בת נעות המרדות! יום בני מת!

כרנע נחה דומיה עמוקה. כולם הסירו את כובעיהם בפני ינון
המות הנאדרה הנבריים עמרו גלויי-ראש. מרכזים. הנשים כרעו ברך
לבושות שמלותיהן אשר נדמו לפעמונים ותתפללנה. ברברה לם עוד הוסיפה
לצווח בקול ככום בין חרבות: יום מת! יום בני מת!

נלה התעלפה ותצנח על זרועות השפחה אשר חרדה לקראתה.

הכהן זקן-הכפר נגשו אל ברברה הזקנה ויטיפו לה דברים בנחת
כאשר ידברו הזקנים היודעים את החיים. הם התאמצו לחקור אותה
לדעת את כל פרטי החיון המעציב.

אזנהפכה חמתה לינון, ינון ממושך אשר נתן לה יכולת להוציא דברים

כפיה מתוך ככי תמרורים. היא ספרה את אשר ידעה.

יום אהב אהבה עזה מאד את נלה. ואולם היא כלאה את אהבתה
ממנו. הדבר התחיל מן העת אשר באו הנה בני-הנכר הארורים. היא
התודעה אל אחד מהם. את הדבר הזה נלתה היא ליום כפיה. ואולם לב
רך היה ליום. ויסלח לה. הוא חפץ לבוא אתה כברית הנשואים. ומבלי
התמהמה. נלה מאנה. את הדבר הזה ספר לה בנה בפיו לכל פרטיו
פעם אחת. באחד הערבים.

כאשר דחתה נלה את בקשתה החלה רוח רעה מבעתו. כל דבר לא
משך עוד את לבו. הוא נמנע מלצאת החוצה. בלה ימים רצופים בחדר
סגור תריסי-חלונותיו ובלילות נרדה שנתו ממנו. בכוא הערב החל לתעות
ולשוטט על פני השדות. הן פה רבו המחשבות אשר הנה ברוחו הקשת

ומה גדול הכאב אשר ענה את נפשו! ביום הזה נכוננו לו ענויי־נפש עוד יותר קשים, ביום חג ניקולא הקדוש ושמחת כל העם. הוא לא חפץ לראות את השמחה ואת השעשועים האלה. היום בבוקר לא שב לביתו. היא דאגה מאד ותבקש אותו. בכל המקומות מסביב. זה עתה מצאו אותו על האלון הגדול על יד שלשת הדרכים. במקום אשר שם תלה את עצמו בן־הנכר.

ברברה לס הרימה שנית קול צעקה: - יום בני, יום בני מתו - אחרי־כן חשבה רגע ופתאם קראה: - אבל מדוע הודתה גלה כי ידוע ידעה בן־נכר אחד ומדוע, אחרי אשר מלח לה יום. היא נמנעה בכל זאת מלהנשא לו? הנה הדבר אשר נבצר ממני תמיד להבינו.

ברגע זה, זנלה נעורה מעט מהתעלפותה, היא שקחה את עיניה לרווחה, והן נגזות מאד, עטופות ערפל ונבהלות. גרמה, כי עת רבה ירד בתן נשם. רוחה שבה אליה. היא פרצה בבכי. זרמי המעות שטפו את פניה. ברברה לס התרנזה שנית ותאמר להתנפל עליה; נכונה היתה. לרמסה ברנליה לשרוט את בשרה, להרנה. ידי זרים עצרו בעדה. אז ננשה אל הכהן ותאמר: אבל שאל נא אתה את פיה! מדוע דחתה את יום אחרי אשר התחנן לפניך? מדוע? מדוע? היא פנתה אל גלה ותאמר בקול תחנונים: - גלה, הנידי לי גם אני מבקשת ממך, הנידי לי, ואדע נא למצער, בשלמה מת יום בני!

אז הבליגה גלה על רוחה, ותהי כנכונה להתודות באזני העם על חטאתה, לחדש את תום נעוריה בגלותה לפניהם את לבה, ומה גם אשר כובר אשמתה העיקר עד עתה על נפשה ואיש לא ידע. - ותען בקול נונה ותאמר: - נשי אלי, ברברה לס, ואנירה לך.

כעבור רגע ולכל העם נודעה האמת האיומה. מקצתם חמלו על גלה, אשר אמנם לא יכלה להנשא ליום ולהעמים עליו ילד מבן־הנכר. רובם התמרמרו.

הכהן מיושיקא חרד מאד, ויגון עמוק תקף את רוחו. יגון־אהבת לעמו ולמולדתו. - איננו עוד את אשר היינו מקודם. נטמא בקרבנו דם העם. חמא חמאנו לארץ מולדתנו. גלה היא בת סודרת. עלינו לשים אותה לחרפה לפני כל העם.

המלח האיומה הזאת התנשאה בתוך הרממה כמקודה אשר ניתנה מנבות. זה היה מעין משפּט־עם שעבר בירושה מאבות לבנים. מנהג

אשר נותר לפליטה מקדמי ימים על האי, כי כל איש מאזרחי העיר אשר
יחטא ונגש העם, על פי מצות הכהן, כאין השב, ופרק מעליו את
עדייו. ויען כי הדבר היה נוגע לנערה צעירה, ותתי על כל
הנערות הצעירות אשר עמרו מסביב לעשות בה את המשפט החרוץ. הן
נגשו אחת אחת אל נלה, אשר עמדה בלי נוע ובוכה תמרורים
גשענת על-ידי שפחותיה. על כל ענדה ונערה היתה שומה לקרוע דבר
מה מעל שמלת נלה: האחת-סלסלה אשר קשטה את פקדסו; השניה-ענולי
הזהב מעל שביסו; השלישית סיך מעשה-פתוח על מצחה; יתרון המירו
את מחרוזות האזניים בני שלשת המורים מעל צוארה, פתילי הסמט מעל
שרוולי בגדיה, סינורה הרק כמראה תכלת השמים, מבעותיה הרחבות
אשר כמו את אצבעותיה עד עצם פרקיהן. מרגע לרגע הלכה נלה הלוך
והחשף, הלוך והועם באבוד לה, זה אחר זה, חלקי תלבשתה הצבעוניים,
התלבושת המיוחדת אשר לתושבי האי.

טיוויקא קרא בקול: - הביטו וראו מה היה לנו! נלה איננה עוד
כבנותינו... אכן, אשת בן-הנכר הגה.

נלה בכתה, רועדת בתוך שמלתה, שתכשיפיה הנוצצים נמלו, ותתי
כשמלה הכהה וחסרת-הצבעים אשר לשוכני כל ארצות הנכר, היא עצם
זיתה כמו עמופת-אבל על גפשה, עמופת אבל על מות האי.
הכהן טיוויקא אשר דבריה-ההודאה האלה תרניו את נפשו לא חרל
מהתמרטר וינבא לימים עוד רעים טאלה...

- גם עלינו לקרוע איש איש את בגדיו, לעפות אבל ולשים אפר
על ראשו, האסון בקרבנו, השחת השחיתו אותנו בני-הנכר, הם הביאו
עלינו את כל הרעות: את השכרון, השנאה והנאוף וגם האבוד-את-עצמו,
דבר אשר איש מאתנו לא ידע אותו ועתה הסתער יסתער בקרבנו, האבוד
את עצמו נגע הוא הנדבק מאחד לשני, והוא הדבר אשר בגללו נתלה יום
על האלון על יד שלשת הדרכים, במקום שם נתלה בן הנכר, בלמדו גם אותו
לעשות את החטא האיום הזה, יום היה הראשון אשר נמשך אחרי הכת
הנעלם הזה, האד המשחית של מנפת-הנפש, היא האבוד את עצמו
צדו יבואו גם אחרים לקפד איש איש את חייו בעצם ידו.

- נכרות את העין - התנשא קול מקרב ההמון.

- אם כה ואם כה יהיה העין מעתה לעין המות - ענה הכהן -
באלון הכרות יוסיף לפעול את מעלתו, אם בעמר נמסננו ומשך אחת

לעפר הארץ. הנני מעיד בכם שנית: העץ הזה הגהו עץ המות. קברינו
סמונים בתוך גזעו. גוענו! גוע הארץ ומת!

— זכרות את העץ — ענו המון קולות נמים. נמרצים. פתאם, וכלם
פרצו בסערת שנעון אל הדת. קהל גדול התפרץ החוצה ויפשוט. דומם
זועף. על פני השדות המכוסים שלג... הוא בא עד אם שלשת הדרכים.
הנברים לקחו עמם בדרך קרדומות, לפידים. רגע אחד חשבו: אם לזרות
את העץ או לשרפו באש?

האון נצב בנאן, כקורא לקרב. הוא נשא עד שחקים בעליו העבים
והרחבים. ענפיו האפילו על האויר ככבלי-ברזל מוצקים, ובכל זאת, יפים
ונחמדים למראה. נדמה כי דבר לא יכול להשחיתו, לא אש ולא מכת
נרון. השלג הכחלחל רבק בענפיו מצופי כספם העמום ועמופי אמונם
השקוף, הרך. עוז ועדנה כמו חברו בו יחד, כעין אביב קרפי אשר כסה
את שיבת העץ בפסור-ציצים כדמות פתותי אש.

על הגזע נשתמר הצבע של המצת-הנחשת. אפילו במשקעי האותיות
החרותות לא נראו כל עקבות כפור. עתה משלו שמות נאהבים חרשים.
כמו אחרי נצחם את השמות הישנים שנמשטשו. כל אחד מצא בהם
דבר-מה מנפשו. איש מהם לא מלאו לבו להכות בקרדום על הגזע הישן,
אשר מלא אהבה ואשר קים לזכר עולם את כל הארושים על הארץ. אחת
נחשב להם, הכות עליו והכות על לבם הם. ואולם הן חטאו חטא נם העץ.
עץ העדן, עץ המוב היה לעץ הרע. עץ האהבה נהפך ויהי לעץ המות.
מעתה יקוה לאנשים אשר ישאפו להתלות עליו, כאשר משך אליו בראשונה
את הנאהבים. וגם זה הן דבר הוא אשר לא יתכן כי יהיה.

פתאם ויאדימו פני העץ. הלפידים הבערים נגעו בו. להב אחד
להב הלכה הלך וקרוב אליו. נדמה הדבר כמו פורקים מעליו את עדיו
עקב אשר חטא. לפיד אחד המסה את כל עניבות השלג. את האטון
השקוף ואת כסף הכפור אשר לאורך ענפיו. הענפים החזקים, אשר נדמה כמו
נעשו-מברזל, נכנעו. ואולם הגזע התעקש כמו חומת ברזל, אשר נבצר מן האש
לנגוע בה לרעה. השלהבת דעכה מפרצי הרוח העזה והקרה ככפור. העץ נצח
את המות, ורק נשאר ערום בלי לבוש. הוא נאבק וילחם. נשא בנגעו
השחור למרום. אז זכרו כלם את גלה. הארון הגדול על-ידי שלשת הדרכים
נדמה לה. אכזרו לו רק עדייו, לבושו השלג. ענפיו הרקים תכשיטי-
מספר בודדים. ואולם כל אשר היה לו ליסוד הוסיף להיות חי וקים...

על נלה היה מעתה להעלות תמיד את זכר אהבת בן־הנכר. על העץ
היה להעלות את זכר מות בן־הנכר. על האי המאושר, בהיותו רבוק
תמיד במבע הוספ אסון גדול. מאין מפלם טמנו אשר יקראו לו בשם
ציביליזציה ואשר סמא את נלה ויטמא את העץ. האסון הזה היה עתיד
מעתה להיות למחלה עוברת מאחד לשני...
וכולם. תפושים הרהורי עצב שבו לבתיהם ורוחם הונה בילד
תצנן לתולד מבן־הנכר ואשר עתיד היה להקים על האי נזע חדש...

